

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Overwegingen bij het verslag omtrent de tienjaarlijkse prijs voor juridische wetenschappen

1. Het verslag van de jury belast met het beoordelen van de tienjaarlijkse wedstrijd voor de rechtskundige wetenschappen, 1e periode (1932-1941) verscheen in het Belgisch Staatsblad van 17 Juni 1950.

De jury was samengesteld uit de heer Léon Cornil, procureur generaal bij het Hof van Verbreking, lid van de Koninklijke Belgische Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten, de heer Georges Dor, professor aan de Universiteit te Luik, bijzitter bij de Raad van State, de heer F. Brusselmans, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven, de heer Eg.-I. Strubbe, professor aan de Universiteit te Gent, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België en de heer Pierre de Harven, advocaat bij het Hof van Verbreking, professor aan de Vrije Universiteit te Brussel, verslaggever.

2. Er moet vooreerst worden betreurd dat het oordeel over de periode 1932-1941 slechts geveld wordt in 1950. Niet alleen brengt het vijgen na Pasen, maar het stelt de aangelegenheid in een verkeerd perspectief. De verleiding bestaat maar al te zeer om de toestand der wetenschap over het bedoeld decennium te beoordelen volgens die over het huidige. Ik vrees dat die distorsie zich wezenlijk min of meer in het huidige geval voorgedaan heeft. Want het is anders moeilijk uit te leggen dat in menig geval een toen ten tijde tamelijk nog onbelangrijke productie in aanmerking kon genomen worden. Anderzijds zijn enkele destijds vooraanstaande juristen stilaan in het vergeetboek geraakt; ze werden eenvoudig voorbijgegaan. Gans de toestand komt aldus in een verkeerd daglicht te staan.

Wat zijn de oorzaken der vertraging? Zeker de oorlog, wat ons tot 1945 terugbrengt. Maar van 1945 tot 1950? Wellicht de moeilijkheden die met de samenstelling van de jury gepaard gaan. Ze zijn niet te ontwijken en de vertraging zal steeds de beslissing in enige mate beïnvloeden.

Met de wettelijke meerderheid van vier stemmen heeft de jury zich uitgesproken voor de toekenning van de tienjaarlijkse prijs aan de heer Henri De Page, professor in burgerlijk recht aan de Universiteit te Brussel.

Met name wordt hierbij het grootse « *Traité élémentaire de droit civil belge* » aangehaald. De lof waarmede Prof. De Page geprezen wordt is volkomen gewettigd en men kan niets anders dan er zich bij aansluiten. Opvallend is echter dat van de rechtstheoretische werken geen gewag is gemaakt, nl. « *L'idée du droit naturel* (1936), *Droit naturel et positivisme juridique* (1939), *A propos du gouvernement des juges* (1931) » om niet te gewagen van de twee delen omtrent de rechtsinterpretatie, die tot de vorige periode behoren.

Wat nu eigenlijk De Page kenmerkt is juist de ruimheid van zijn juridische cultuur die zich uitstrekt van de rechtstechniek tot het burgerlijk recht over de rechtstheorie heen. Voor die uitzonderlijke bijzonderheid, waardoor De Page bij de meeste van zijn vakgenoten zo gunstig afsteekt, heeft de jury geen oog gehad.

Verder citeert het verslag een bonte rij van « merkwaardige rechtsgeleerde werken » uitgaande van « verdwenen figuren » : G. Cornil, R. Marcq, J. Vandevorst, en van springlevende juristen : R. Dekkers, J. Dabin, A. Kluyskens, R. Piret, L. Fredericq, F. Devisscher, Ch. Devisscher, J. Leclercq en H. Velge.

Het verslag, dat op het eerste zicht nogal grillig blijkt, laat een onoverkoombare indruk van onvolledigheid en eenzijdige belangstelling. Het is vooral om privaatrecht te doen geweest, om « werkinstrumenten » en het gevoel schijnt in de selectie zijn rol te hebben gespeeld.

4. Men verlieze niet uit het oog dat de samenstelling van een jury voor de Staatsprijzen tamelijk eigenaardig is. De minderen worden doorgaans aangesteld om de meerderen te beoordelen : eigenlijk is het de verkeerde wereld. Volgens art. 11 K.B. 8 April 1947 mogen inderdaad de juryleden met hun werk niet mededingen naar de prijs. Dit brengt dikwerf mede dat personaliteiten, die menen in aanmerking te komen voor de prijs weigeren deel uit te maken van de jury. Deze zal dan vaak bestaan uit minder vlijtige of jongere elementen of uit practici. Van hen, hoe schrande, hoe eerlijk, hoe bedrijvig ook, mag men niet verwachten dat ze de wetenschap beheersen in

al haar delen en onderdelen. Hun horizon beperkt zich menigmaal tot hun vak of beroep en hun aandacht gaat vooral naar de kandidaten met welke de omstandigheden ze in contact brengen. Men zie hierin geen aantijging maar de vaststelling van een normaal feit. Wij zijn er van overtuigd dat de juryleden steeds in volle eerlijkheid en in de absolute zuiverheid van hun geweten hun wierook toezwaaien en hun ban uitspreken: ze blijven echter dikwijls, bij gebrek aan voldoende ontwikkeling en belezenheid te sterk onder de invloed van de persoonlijke factor. Het beoefenen van de wetenschap neemt immers de geleerde volledig in beslag: wie echter zijn levenstaak legt in de praktijk heeft een eigen, steeds enige kijk op de zo weelderig tierende wetenschap en laat meest zijn kennis van literatuur berusten op een toevallig samentreffen dat aan een oordeelkundige beheersing van de betrokken kennis vreemd is.

Hetzelfde dient gezegd van hem die zich niet volledig in de wetenschap heeft ingewerkt.

Noch van de ene noch van de andere kan men verwachten dat zij al het wetenswaardige hebben gezien, gelezen en begrepen, zoals dat wel van de geschoolde geleerde kan vereist worden.

5. Of deze beschouwingen te pas komen wat betreft de jury voor de rechtswetenschappen laten we in het midden. Verschillende uitleg is steeds mogelijk en hoe het er in haar schoot is toegegaan weten we hoege-naamd niet. De lezer oordele dus zelf. We trekken dan zijn aandacht op volgende punten.

Benevens de prijs worden een reeks eervolle vermeldingen toegekend. De kern ervan bestaat ogenschijnlijk uit een familie- en vriendenkring, — broeders, vrienden, vrienden van vrienden —, waarbij als garnituur een paar namen van buitenstaanders worden gevoegd, die overigens aanstonds met een enigszins kleinerende bepaling worden aangemerkt. Voor de ene heet het dat zijn werken «de stof van zijn onderwijs uitmaken»; voor de andere is het «een eerste ontwerp».

De uitverkoren schaar baart echter enigszins verwondering. Zo wordt onder de figuren die «het decennium, als het ware beheerst hebben» een afgestorven Brussels advocaat vernoemd, waarvan de productie wezenlijk weinig zwaarte heeft; graag geven we toe dat hij zijn «wijs overleg, zijn hoogstaande zedelijke geestesinstelling en zijn scherp verstand ten dienste stelde van een ontzaglijke rechterlijke bedrijvigheid en een rechtsonderwijs, waarin hij een leidende rol vervulde». Hoe juist deze waardering ook weze, met wetenschappelijke bedrijvigheid heeft zij weinig te maken. Al evenmin als de enige studie naar dewelke verwezen wordt, nl. «een mededeling aan de Klasse der Letteren van de Koninklijke Academie van België» behelzende «op kritische grondslag, de synthese... van de allerjongste verworvenheden (sic) van het Belgisch publiek recht in zake aansprakelijkheid van de openbare macht». Wie deze bijdrage gelezen heeft zal moeilijk toegeven dat ze de juridische literatuur veel heeft verrijkt.

Even onverwacht is de verwijzing naar een andere afgestorvene, wiens hoofdwerk in 1921 verscheen. Welke ook zijn grote verdiensten later nog geweest zijn, in 1930 was zijn eigenlijke wetenschappelijke loopbaan afgesloten. De herdenking die deze overigens uitstekende romanist te beurt valt moet dus wel aan andere dan zuiver wetenschappelijke motieven, hoe onbewust ook, toegeschreven worden.

Indien men nu naar het criterium zoekt dat de overige rechtskundigen heeft doen uitkiezen dan schijnt het wel dat het persoonlijk coëfficiënt wellicht

doorslaggevend moet geweest zijn. Want zoniet zou men nevens hen naar dezelfde waardemeter een ganse schaar van uitstekende rechtsbeoefenaars dienen te vermelden wier verdiensten minstens even hoog staan en soms hoger.

Enkele tijdschriftartikelen waren inderdaad soms voldoende om aan de uitverkorenen een eresaluut te brengen en ze te plaatsen in het sterrenbeeld van «vooraanstaande geleerden» en «personaliteiten van allereerste rang». Volgens deze waardemeter kan de lijst ongeveer naar willekeur uitgebreid worden. Stelt men zelfs hogere eisen, dan moet men ze, objectief gesproken, nog sterk aanvullen en misschien wel een paar namen laten vallen. We citeren, zonder volledig te willen zijn, op de allereerste plaats Wodon en Van Dievoet, dan alleszins in een adem, Simon, Van Houtte, Graulich, Braas, Horion, Gothot, Bottenbach, Lespes, Van Bladel, Van Tichelen, Winkelmolen, Raadsheer Rolin, Van Goethem, Thuysbaert, Van Bauwel, Servais, Schuind, Victor, Genin, Hauchamps en vele anderen die, samen met en niet *zonder* de vernoemde personaliteiten de luister hebben uitgemaakt van de bedoelde periode.

De logische gevolgtrekking blijkt te moeten zijn dat indien de jury ook eervolle vermeldingen zou toekennen, ze, volgens het door haar bepaald hoedanigheidscriterium, alle namen had moeten vernoemen van hen op wie het toepasselijk was. Het verzwijgen, dat in die omstandigheden bijna een blaam wordt, geeft in alle geval van onze rechtsliteratuur een volkomen onjuiste indruk. Volgens ons had de jury echter beter gedaan zich van deze kiese schakering te onthouden.

6. Welke zijn de verbeteringen die gebeurlijk aan het instituut dienen gebracht indien het doeltreffend werken moet?

Allereerst zou de jury moeten samengesteld worden uit onbetwistbare autoriteiten, of zoniet, volgens een beginsel dat dan zoveel mogelijk aan de wet der grote getallen vrij spel zou laten. Het K. B. van 8 April 1947 had dan ook in artikel 5 de raadpleging van de betrokken faculteiten der vier universiteiten voorzien: deze zouden «aan de Minister van Openbaar Onderwijs een verslag laten geworden dat handelt over de wetenschappen waarover de wedstrijd loopt gedurende de te beoordeelde vijf- en tienjaarlijkse periode en waarin de werken worden opgesomd die gedurende bedoelde periode werden uitgegeven en die de vereiste voorwaarden vervullen om ter beoordeeling aan de jury te worden voorgelegd.»

Zelfs dan zou de uitkomst van de beraadslagingen geen bevestiging geven. Zelden gebeurt het inderdaad dat één figuur zo boven de andere personaliteiten uitsteekt dat de bekroning zich opdringt. Zelfs in het huidige geval kan men wijzen op juristen die nevens de bekroonde rechtsgeleerde gerust mogen genoemd worden. Is het soms daarom dat de beslissing van de jury getroffen werd niet met algemeenheid, doch slechts met de «wettelijke meerderheid van vier stemmen»? Er steekt aldus meest in de toekenning van de prijs een onvermijdelijke onrechtvaardigheid.

Is het dan te verwonderen dat belanghebbende kringen de afschaffing van de staatsprijzen voorstaan? In het debat dat zich omtrent deze aangelegenheid in de schoot van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen kort geleden ontspon, brachten de voorstanders van de afschaffing volgende beweegredenen naar voren:

a) landen waar prijzen niet bestaan — als Nederland — moeten tegenover die welke ze wel kennen

op wetenschappelijk gebied in niets onderdoen : prijzen zijn geen stimulant;

b) mededinging naar de prijzen verhindert gezonde samenwerking tussen de geleerden;

c) de jury's waarvan de samenstelling steeds veel moeilijkheden oplevert, verliezen veel tijd aan de beoordeling;

d) de toekenning van de prijzen is meest willekeurig; stellig wordt de prijs normaal verleend aan een verdienstelijke personaliteit; doch steekt deze niet zodanig boven haar mededingers uit, dat de voorkeur zich opdringt; het doorslaggevend motief voor de toe-

kenning valt dan buiten de wetenschap; men houdt rekening met een evenwichtige verdeling, b.v. met het oog op de taal, op de politieke kleur, op het geslacht van de kandidaten; de toekenning betekent dus tegenover de uitgesloten kandidaten een zekere onrechtvaardigheid;

e) een personaliteit die in aanmerking komt voor een vijf- of tienjaarlijkse prijs heeft die onderscheiding niet meer nodig.

We geven deze argumentatie aan de lezer ter overweging.

Prof. J. P. HAESAERT.

HET TWEEDE INTERNATIONAAL CONGRES VOOR CRIMINOLOGIE

Eeuwen lang was het phenomeen der misdadigheid een voorbehouden gebied voor moralisten en juristen. Tijdens de XIXe eeuw nochtans zag men de observatie-wetenschappen zich insgelijks, en met steeds stijgende ijver, op de studie der criminaliteit toeleggen.

Dat indringen van het positief waarnemen in een tot hiertoe gereserveerd domein moest noodzakelijkerwijze op tegenstand stuiten. Maar thans is de tijd van de samenwerking tussen alle wetenschappen aangebroken: de jurist moet in de leer gaan bij de criminoloog; de rechter moet weten welke resultaten door zijn medewerkers werden verkregen en wat zij verder mogen verwachten.

Daarom bleek het ons niet van belang ontbloomde lezers van dit weekblad voor juristen, in te lichten over de internationale samenkomst van criminologen, die van 10 tot 19 September j.l. plaats had te Parijs in de Sorbonne.

Het ontstaan der Vereniging voor Criminologie.

In 1934 reeds waren de vertegenwoordigers van bepaalde Europese en Zuid-Amerikaanse criminologische kringen te Parijs samengekomen, ten einde een nauwer contact te leggen in hun trachten naar diepere kennis van de misdaad en van de misdadiger. Een Internationale Federatie der Verenigingen werd gesticht en men besloot regelmatig internationale congressen bijeen te roepen.

Het eerste congres vergaderde te Rome, in 1938. Het tweede moest in Brazilië samenkomen toen de tweede wereldoorlog uitbrak. In 1947 werd door de conferentie der Amerikaanse criminologen voorgesteld dat het tweede internationaal congres te Parijs zou worden ingericht, dat alle studiegroepen en instituten in één vereniging zouden worden ondergebracht en dat deze internationale vereniging over een recherche-instituut zou beschikken.

Zo kwamen de vorige maand de vertegenwoordigers van meer dan 50 landen in de Sorbonne samen. Zowel onze vier universitaire scholen voor criminologie als de Belgische Unie voor Strafrecht waren er aanwezig, en het mag gezegd dat onze landgenoten zeer talrijk waren opgekomen.

Het openen van het congres.

Het congres werd geopend verklaard door de wereldberoemde meester Donnedieu de Vabres, die wees op het belang van een nauwe samenwerking tussen de criminologie en het strafrecht, samenwerking die er moet toe komen *de faire avancer d'un même pas la science et la justice*.

Na de voorzitter van het congres sprak de heer Delieurneux, uit naam van de U.N.O. De Verenigde

Naties, zo sprak hun vertegenwoordiger, hebben tot plicht de wetenschappelijke pogingen te steunen, om de resultaten er van onmiddellijk aan te wenden tot het veredelen van de menselijke lotsbestemming.

Mevrouw Jouhaux kwam dan aan het woord, namens het B.I.T., om aan te wijzen hoe alle betrachtning naar groter sociaal welzijn de strijd tegen de criminaliteit ondersteunt. Verder werd het congres begroet door mevrouw Myrdal, uit naam van de U.N.E.S.C.O., en door Dr Bovet, uit naam van de O.M.S.

Nadat prof. L. Ribeiro, tolk van alle vreemde delegaties, een dankwoord tot het inrichtend comité had gericht, was het de beurt aan secretaris-generaal Piprot d'Alleaume. Na opnieuw aangedrongen te hebben op de noodzakelijkheid van een internationale samenwerking in de wetenschappelijke strijd tegen de misdaadigheid, wees hij op de taak die voor de congressisten was weggelegd: vaststellen tot waar men gekomen is; beslissen welke methodes verdere uitlagen zouden toelaten.

De wetenschappelijke staf.

Het voorzitterschap der verschillende studiesecties werd als volgt verdeeld:

Gerechtelijke geneeskunde: de heer Emara Bey (Egypte); wetenschappelijke politie: de heer Bastos Teixeira (Portugal); gevangeniswezen: de heer Magnol (Frankrijk); jeugd: de heer en mevrouw Glueck (U.S.A.); sociologie: de heer Mendoza (Venezuela); biologie: de heer Drapkin (Chili); psychiatrie en psychologie: de heer Zilboorg (U.S.A.); sociale gevaarlijkheid: de heer Sasserath (België).

Daarenboven werden bepaalde vraagpunten ter discussie aan secties voorgelegd, zulks met betrekking tot het recht, de ethica en de statistiek, respectievelijk onder leiding van de heren Graven (Zwitserland), Braas (België) en Christiansen (Denemarken).

Wat betreft de algemene vergaderingen, tijdens dewelke men naar synthese streefde, namen achter-eenvolgens het voorzitterschap waas: de heer De Benedetti (Argentinië), voor het sociologisch ontstaan der misdaad; de heer Bambaren (Perou), voor het biologisch ontstaan ervan; mevrouw Schmideberg (U.S.A.), voor het psychologisch ontstaan; de heer Mannheim (Engeland), voor de algemene criminogeenese.

Het doel van het congres was na te gaan welke de zuiver criminologische vraagpunten zijn, afgescheiden dus van het normatief recht, die moeten opgelost worden in het ontdekken van de oorzaken der misdadigheid, als voorbereiding tot het uitbouwen van preventieve stelsels en behandelingsregimen.

Het eerste deel van het programma werd gewijd aan de studie van de tot misdaad aanzettende fac-

toren en aan de verbetering van de methode dezer studie. Het tweede deel had tot doel het ontstaan van de misdaad te bestuderen, eerst in het licht van de sociologie, de biologie en de psychologie, en dan als niet te splitsen geheel. Het laatste deel van het programma, buiten de discussie van een paar praktische voorstellen, beoogde het bepalen van een methode en van een werkplan voor de verdere criminologische recherche.

De algemene verslagen.

De eerste mededelingen beperkten zich bij het voorstellen van losstaande problemen.

Prof. Davilla (Perou) onderzocht vooral in hoever de geneeskunde in foro kan bijdragen tot het bepalen van de criminologische typen, en hoe de statistiek nuttiger zou kunnen aangewend worden. De heer Sandoval Smart (Chili) vatte dienaangaande het standpunt van de politie samen, in een verslag dat door zijn landgenoot Drapkin werd voorgelezen.

Dr Kinberg (Zweden) sprak zeer diepgaand over de soms tot misdaad aanzettende opsluiting. Hij hekelde nogal scherp het streng klassiek begrip over bestrafing en stelde bepaalde richtlijnen voor ter behandeling der delinquenten volgens de groepen tot dewelke zij behoren.

Bijzonder belangwekkend was de mededeling van kinderrechtter Frey (Zwitserland). Op zeer overtuigende wijze drong hij aan op de diepe banden die bestaan tussen de juveniele misdadigheid en de latere hervallingsloopbanen, alsmede op de noodzakelijkheid van systematische persoonsonderzoeken vóór het vonnis.

Prof. Thorsten Sellin (U.S.A.) onderzocht hoe de sociologie als criminologische wetenschap te weerhouden is. Zoals Dr Frey en ook anderen het hadden gedaan, wees hij op de absolute noodzakelijkheid van een *team-work* tussen alle op de menselijke persoon betrekking hebbende wetenschappen.

Met prof. Pende (Italië) sprak de bioloog. Het crimen zou een pathologisch verschijnsel zijn en een bio-, typo-, neurologisch probleem stellen. De oplossing van het algemeen vraagpunt der misdadigheid zou liggen in een betere kennis van de psycho-fysiologie.

Dr Caroll (Engeland) legde het standpunt van de psychiater en van de psycholoog voor. Wat hij zegde over de invloed van de geestesgezondheid, van de emotiviteit en van de familiekring werd met veel belangstelling aanhoord.

Met prof. Loudet (Argentinië) ging het over de diagnose van de sociale gevaarlijkheid. De verslaggever was de mening toegedaan dat een systeem van tussenkomst *ante-delictum* moet opgericht worden en dat de diagnose moet gesteund zijn op door de wet bepaalde medico-psychologische en sociale criteria.

Een tweede groep verslagen poogde uit te maken hoe de misdaad ontstaat, hoe sociale toestanden, biologische structuren en psychologische krachten op een misdaad uitloopen.

Prof. Van Bemmelen (Nederland), na bewezen te hebben dat bepaalde wijzigingen in het milieu criminologisch ongunstig zijn, stelde als thesis voor dat het delict de uitslag is van een onverenigbaarheid tussen de persoonlijke diepliggende begeerte en de sociale onmogelijkheid deze te verwerkelijken.

Prof. di Tullio (Italië) wees op het biologische in het ontstaan van de misdaad. Hij drong bijzonder aan op het gevaar der toestanden, waar het subcorticaal reageren de bovenhand bekomt, en zegde zich er van overtuigd dat de gedraging crimineel wordt wanneer

zij niet meer meer psychologisch is, maar fysiologisch.

Prof. Lagage (Frankrijk) had de opdracht het vraagpunt van het psychologisch ontstaan van de misdaad samen te vatten. Hij toonde op merkwaardige wijze aan hoe de misdaad spruit uit a.h.w. sociaal infantilisme, uit een onvoldoend sociaal in-de-wereldstaan.

En toen kwam Etienne De Greeff aan het woord om toenadering te bewerken. Zijn optreden was ontroerend, eenvoudig en prachtig, vol humor, vol modestie. Hij bracht de overtuiging bij dat men moet afzien van alle overdrijvingen in de ene of de andere richting, en toegeven dat men over misdaad nog niet veel weet, en zeker niet genoeg om een revolutie door te voeren.

Wel kan aangenomen worden, aldus De Greeff, dat de verhouding van de delinquent tot de wereld gealtereerd is en dat hieraan schuld hebben biologische, sociologische en psychologische factoren. Per slot van rekening nochtans gaat het er om eenvoudigweg te begrijpen waarom deze man, in deze voorwaarden, tot deze daad is gekomen, en hoe aan deze steeds eigen toestand, hoe aan dat persoonlijk drama kan verholpen worden in volle eerbied voor de mens.

Maar deze eenvoudige vraag is zo ontzettend moeilijk te beantwoorden.

Documentatie, bioscoop, studiereizen.

Een eerste belangrijke *documentatie* werd verzameld in het groot salon der eerste verdieping, betreffende de anthropologie, de wetenschappelijke politie, de vroegere strafuitvoering, de vooruitstrevende penitentiaire proeven en nog meer. Ieder congressist zal de herinnering bewaren aan deze realistische photo's van gruwelijke folteringen en terechtstellingen. Dient ook vermeld het zeer handig mensuratie-apparaat dat door Dr Verdun werd verwezenlijkt ten einde alle anthropometrische verrichtingen in de beste voorwaarden te verzekeren.

Een rijke *bibliotheek* werd samengesteld door mevrouw Rais, en hoogstinteressante bibliographische lijsten werden aan de congressisten aangeboden.

In het Richelieu-amphitheater werden regelmatig *technische filmen* afgerold. Buiten goedgemonteerde filmen over criminologische laboratoria, Borstal-institutions en accusatorische proceduur, kreeg men bijzonder welsprekende beelden te zien over het ontstaan van minderwaardigheidstoestanden, over de gevolgen van fysiologische arrieratie, over de oorzaken van het *nervous break down*, test-film voor de diagnose van ontoereikende socialiteit, en dat diepmenselijk *The quiet one*, ter verduidelijk van het drama van vele kinderen.

Aan de congressisten werd ook de gelegenheid geboden de jongste Franse hervormde *straf- en heropvoedingscentra* te bezoeken. Zo werden reizen ondernomen naar het penitentiair sanatorium van Liancourt, naar de triage-afdeling van het groot Fresnes-complex, naar de centrale gevangenis voor zwaar veroordeelden te Melun, en naar de zo voortreffelijke heropvoedingsgestichten voor jeugdige delinquenten waarop de Franse administratie met recht fier gaat en waarmede zij werkelijk baanbrekend werk verricht.

* * *

Een overvloedig programma werd tot ontspanning voorzien: het Louvre museum, een speciaal concert van de Radiodiffusion française ter herinnering aan de grote tuinbouwer Lenôtre, een receptie te Ver-

sailles, een bezoek aan het oude Montmartre, het toverachtig schouwspel van de Parijse monumenten, een boottochtje op de Seine en, tot slot van het congres, een groot diner in de « Ambassadeurs ».

De heer Piprot en mevrouw Scheid dienen gefeliciteerd met de inrichting van deze samenkomst. Alle door de congressisten nuttige diensten werden in de Sorbonne zelf ondergebracht: posterijen, telefoon, telegraaf, bureau voor toerisme, voor plaatsbespreking in schouwburgen, bar, thé-salon, enz.

Elke morgen verscheen het congresblad, met een samenvatting der besprekingen van de vorige dag, het juist programma van de dag zelf, de namenlijst der congressisten, de administratieve mededelingen, en zo meer.

Bepalen wat de wetenschappelijke uitslag van het

congres zal zijn schijnt ons voorbarig. In alle secties kwamen bepaalde strekkingen naar voren en veelal niet zonder onmiddellijk verzet. Een door het bestuur van de Internationale Vereniging voor Criminologie aan te duiden commissie zal o.m. als opdracht hebben de handelingen van het congres op te stellen en de slotsom er van te verduidelijken.

Uit het geheel der debatten kan nochtans o.i. weerhouden worden dat de huidige criminologische tendenz van biotypologische en psychanalistische overdrijvingen afziet, ten voordele van een soort wetenschappelijk humanisme. En dit zal bijdragen tot een beter contact tussen criminologen en juristen.

S. C. VERSELE,

Rechter in de Rechtbank te Lewven.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 16 Maart 1950.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. de Coquéau des Mottes.
Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Kleine nalatenschappen (Wet van 16 Mei 1900). — Declaratief karakter der boedelscheiding. — Beperkende uitlegging.

Goederen, oorspronkelijk eigendom van de grootvader, na diens overlijden mede-eigendom van zijn twee zoons; overlijden van een dezer; scheiding en deling van bedoelde goederen tussen overlevende zoon en de kinderen van de overleden zoon. Het declaratief karakter van de boedelscheiding heeft ten gevolge dat de aan laatstgenoemden toebedeelde goederen geacht worden sedert het ontstaan van de onverdeelde, d.i. vanaf de dag van het overlijden van de grootvader, uitsluitend tot de boedel van vader te hebben behoord, zodat het bestreden vonnis de overneming van daaronder vallende onroerende goederen kan toestaan van een der kinderen krachtens de wet van 16 Mei 1900 op de kleine nalatenschappen.

Daar de aan de overleden zoon toegekende goederen geacht worden nooit deel te hebben uitmaakt van de boedel van diens overleden broeder, heeft de rechter over de feiten terecht geoordeeld, dat voor de toepassing van voormelde wet alleen rekening dient te worden gehouden met het kadastraal inkomen der goederen, waarvan de kinderen van de overledene in hun hoedanigheid van rechthebbenden van hun vader eigenaars zijn geworden.

De wet van 16 Mei 1900, die van het gewone erfrecht afwijkt, moet beperkend worden uitgelegd in verband met haar doel: de bevordering van de handhaving der kleine landbouwexploitaties. Ten onrechte heeft het bestreden vonnis derhalve aan een der kinderen het recht van overneming toegestaan op een perceel grond, dat de erflater op de dag van zijn overlijden niet persoonlijk in gebruik had, doch in ruil had gegeven tegen het gebruik van een schuur.

Consorten Cleusen t/ Consorten Cleusen.

Gelet op het bestreden vonnis, door de Vrederechter van het kanton Tongeren de 17 Juni 1948 gewezen;

Over het eerste middel: schending van de artikelen 1 en 4 der wet van 16 Mei 1900, houdende erfregeling der kleine nalatenschappen, en van artikel 883 van het Burgerlijk Wetboek doordat het bestreden vonnis aan eerste verweerder de overneming toegestaan heeft, niet van onroerende goederen waarvan zijn vader, wijlen Cleusen Jan-Baptist, die op 21 Februari 1944 overleden is, eigenaar was, maar van onroerende goederen waarop deze laatste slechts voor de helft mede-eigenaar was met zijn broeder Pieter Cleusen, en waarvan de litigerende partijen slechts onverdeelde eigenaars zijn geworden krachtens een akte van verdeling van 17 Augustus 1944 tussen hen en voormelde Pieter Cleusen, akte van verdeling die andere goederen, vroeger mede-eigendom van Jan-Baptiste en Pieter Cleusen, aan deze laatste toegekend heeft, zodat in strijd met de wet van 16 Mei 1900 de overneming toegestaan werd op andere goederen dan die, welke de overleden vader bezat, terwijl ten andere het aangeklaagde vonnis ten onrechte de terugwerkende kracht van deze akte van deling inroept, terwijl deze deling zonder invloed is gebleven op de erfboedel van de overledene vader:

Overwegende dat de litigieuze goederen aan de litigerende partijen toegevalen zijn, niet omdat zij ze van hun grootvader geërfd hebben, maar omdat zij ze in de nalatenschap van hun vader gevonden hebben;

Dat, de verdeling een einde stellend aan de onverdeelde bestaande tussen deze ertenis en een derde, het verklaarend uitwissel ervan voor noodzakelijk gevolg heeft dat deze goederen geacht worden sedert het ontstaan van de onverdelde, d.i. van de dag van het overlijden van de grootvader, uitsluitend in de boedel van de vader gevallen te zijn;

Dat het middel in rechte niet opgaat;

Over het tweede middel: schending van artikel 1 der wet van 16 Mei 1900, zoals het gewijzigd werd door de wet van 23 April 1935, van artikel 883 van het Burgerlijk Wetboek en van artikel 97 der Grondwet doordat het bestreden vonnis rekening heeft gehouden niet met de helft van het kadastraal inkomen der onverdeelde goederen, waarvan de overledene vader mede-eigenaar was, maar van het kadastraal inkomen der onroerende goederen, welke na zijn overlijden het onverdeeld eigendom van zijn erfgenamen zijn geworden:

Overwegende dat de goederen toegekend aan een ander mede-eigenaar geacht worden nooit deel te hebben uitgemaakt van de boedel van de vader der litigerende partijen;

Dat de rechter over de feiten dienvolgens terecht geoordeeld heeft dat, voor de toepassing van de wet van 16 Mei 1900, diende rekening te worden gehouden enkel met het kadastraal inkomen der goederen, welke de kavel uitmaakten waarvan deze partijen in hun hoedanigheid van rechthebbenden van hun vader eigenaars zijn geworden;

Dat het middel in rechte niet opgaat;

Over het derde middel: schending van artikel 1 en meer bepaaldelijk 4 alinea 1 der wet van 16 Mei 1900, houdende erfregeling der kleine nalatenschappen, doordat het bestreden vonnis de overneming toegelaten heeft door eerste verweerder van het lot 1 (gemeente Bommershoven: bouwland gelegen ter plaatse Bullenberg-sectie B, nr 741 d — groot 24,90 a), alhoewel het aanneemt dat dit bouwland door de overleden vader in ruil werd gegeven tegen het gebruik van een schuur die voor de uitbating van de vader werd gebruikt, zulks terwijl de wet slechts de overneming toelaat van de gronden die de bewoner van het huis persoonlijk en voor eigen rekening in gebruik had, wat dus voor dit lot het geval niet was;

Overwegende dat dit middel slechts het gedeelte van het dispositief bestrijdt, dat aan de verweerder Arnold Joseph Cleusen het recht toekent de kavel over te nemen: gemeente Bommershoven, grond gekadastrerd sectie B nr 741d, perceel welk de de cujus niet persoonlijk in gebruik had;

Overwegende dat het bestreden vonnis vaststelt dat het litigieus goed « door de de cujus in ruil werd gegeven tegen het gebruik van een schuur »;

Dat het vonnis daaruit afleidt dat het goed onrechtstreeks diende voor de exploitatie van de de cujus;

Overwegende dat de wet van 16 Mei 1900, gewijzigd door de wet van 23 April 1935, welke van het gemeen successierecht afwijkt, van beperkende interpretatie is; dat ze ten doel heeft het handhaven der kleine landbouwexploitaties te bevorderen; dat, door deze wet op een perceel grond toe te passen welk de de cujus op de dag van zijn overlijden niet persoonlijk in gebruik had, het bestreden vonnis de in het middel bedoelde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen:

Verbreekt het bestreden vonnis doch slechts in zover dat het de verweerder Arnold-Joseph Cleusen toegelaten heeft de goederen vermeld onder nr 741 d sectie B van de gemeente Bommershoven over te nemen;

Verwerpt de voorziening van het overige;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Vrederecht te Tongeren en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt de aanleggers tot de helft der kosten, de andere helft ten laste blijvende van de verweerders;

Verwijst de alzo beperkte zaak naar de Vrederechter van het kanton Hasselt;

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 12 Juni 1950.

Voorzitter: M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever: M. Fettweis.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Strafrecht. — Valselijke door geneeskundige opgemaakte schriftelijke verklaring. — Vereisten voor de toepasselijkheid van art. 204 W.v.S.

Is niet strafbaar krachtens art. 204 W. v. S. de geneeskundige, die aan een verstekdoende verdachte een getuigenschrift afgeeft, waarin hij valselijk verklaart dat opposant aan een ziekte lijdt, teneinde laatstgenoemde voorlopig te ontslaan van de verplichting op de dienende dag in rechte te verschijnen, daar geen enkele wetsbepaling aan de verstekdoende verdachte de verplichting oplegt om te verschijnen, terwijl de beweerde ziekte nooit van aard zou kunnen zijn om hem van de verschijning te « ontslaan » zijnde het verzet bij niet-verschijning niet ontvankelijk.

Bovy, Theodore.

Gelet op het bestreden arrest, de 16e Maart 1950 gewezen door het Hof van Beroep te Luik;

Over het middel: schending van artikel 204 van het Wetboek van Strafrecht, doordat het bestreden arrest de aanlegger veroordeelt wegens inbreuk op dit artikel, terwijl de verschijning op verzet van een beklagde noch een wettelijk verschuldigde dienst noch een bij de wet opgelegde verplichting is;

Overwegende dat aanlegger, doctor in de geneeskunde, bij het bestreden arrest veroordeeld is wegens het bij artikel 204 van het Wetboek van Strafrecht strafbaar gestelde misdrijf, om de reden dat hij een getuigenschrift heeft afgeleverd, waarin hij valselijk heeft verklaard, dat Drossart Isidore door een ziekte was aangedaan, ten einde Drossart, verzetten tegen een vonnis van veroordeling bij verstek, voorlopig te ontslaan « van de verplichting om te verschijnen, waarvan de wet de ontvankelijkheid van het verzet doet afhangen »;

Overwegende dat artikel 204 van het Wetboek van Strafrecht slechts toepasselijk is, indien de valselijk bevestigde ziekte of het gebrek van aard is om van een wettelijk verschuldigde dienst of van elke andere bij de wet opgelegde verplichting te ontslaan;

Overwegende enerzijds, dat geen enkele wetsbepaling aan verdachte, die verzet heeft gedaan tegen het vonnis van veroordeling, door de Correctionele Rechtbank bij verstek gewezen, de verplichting oplegt de gegrondheid van zijn verzet staande te houden;

Overwegende, anderzijds, dat indien de leugenachtige attestatie van een ziekte van de verzetten in zekere gevallen het uitstellen van de zaak kan medebrengen, het verzet nochtans niet zou kunnen aangenomen worden, zelfs op de terechtzitting van uitspraak, indien de verzetten niet verschijnt; dat dienvolgens de ziekte van de verzetten nooit van aard is om hem van de verschijning « te ontslaan »;

Waaruit volgt dat het arrest door te beslissen zoals het heeft gedaan, artikel 204 van het Wetboek van Strafrecht heeft geschonden;

Om die redenen:

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

worden op de registers van het Hof van Beroep te Luik en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van het vernietigd arrest;

Legt de kosten ten laste van de Staat;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 7 April 1950.

Voorzitter: M. Vauthier.

Raadsherén: MM. Holoye en Stenuit (verslaggever).

Advocaat: Mr. Collon.

Rechterlijke organisatie. — Militaire rechtsmachten. — Krijgsraad te velde. — Adjunct-griffiers. — Tijdelijk karakter van het ambt. — Niet-toepassing van K.B. 2-10-1937 en B.R. 30-4-1947. — Wijze waarop het ambt een einde neemt. — Machtsoverschrijding. — Terugwerkende kracht van een K.B. tot beëindiging van het ambt van een adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde.

Wegens het uitzonderlijk karakter van de opdracht van de krijgsraad te velde, is de bevoegdheid van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde tijdelijk.

Onmiddellijk na het verstrijken van zijn mandaat, herneemt de bij toepassing van artikel 74 der wet van 15 Juni 1899 (gewijzigd bij B. W. 17-4-1916) aangewezen adjunct-griffier, zijn vroeger statuut van griffier, bediende of militair.

Ook personen die, zonder de voorwaarden van bedoeld artikel 74 te vervullen, tot adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde worden benoemd, kunnen, wegens het tijdelijk karakter van het ambt, enkel geacht worden tijdelijk aan de rechterlijke orde te zijn verbonden (arresten Beyls en Fondaire).

Op deze personen zijn, wegens de aard van het ambt, noch het K.B. van 2-10-1937 (Statuut van het Rijkspersoneel), noch het B. R. van 30-4-1947 (Statuut van het tijdelijk personeel) van toepassing.

Wanneer iemand aldus tijdelijk aan de rechterlijke orde verbonden is geweest en bij besluit van de Regent werd benoemd, kan aan zijn ambt slechts door een ander besluit een einde worden gemaakt.

Een opzegging vanwege de krijgsauditeur kan geen uitwerking hebben wat betreft de datum waarop het ambt een einde neemt (arrest Beyls). Evenmin kan in die zin enige uitwerking voortvloeien uit het feit dat de krijgsauditeur, na de weigering van de betrokkene, vrijwillig ontslag aan te bieden, hem verzocht had, zich vanaf een bepaalde datum te onthouden van iedere daad eigen aan het ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde (arresten Fondaire en Belgeonne).

Er is machtsoverschrijding in het door de Regent genomen besluit tot beëindiging van het ambt van een adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde, in zoverre het terugwerkende kracht heeft op de datum van het verstrijken van een door de krijgsauditeur gegeven opzeggingstermijn (arrest Beyls) of op de datum door de krijgsauditeur gesteld voor het ophouden der effectieve ambtsuitoefening (arresten Fondaire en Belgeonne).

Eerste geval.

Beyls t/ Belgische Staat (Minister van Justitie).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift van 10 December 1948, ingediend door Beyls Willy;

Overwegende dat het verzoekschrift moet worden uitgelegd als een aanvraag om nietigverklaring van het besluit van de Regent van 29 Augustus 1947 waarbij, met uitwerking op 31 Juli 1947, een einde gemaakt werd aan het door verzoeker uitgeoefende ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde;

Overwegende dat de verzoeker Beyls Willy, candidaat-deurwaarder te Gentbrugge, bij besluit van de Regent van 17 April 1945 benoemd werd tot adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde; dat hij te werk werd gesteld bij de Krijgsraad te Gent;

Overwegende dat de krijgsauditeur te Gent op 29 April 1947 aan de verzoeker liet weten dat hij, aangezien de taak van de krijgsraad praktisch een einde had genomen, zich verplicht zag van zijn diensten af te zien en hem de wettelijke opzegging te doen, zodat hij zou beschouwd worden als met ontslag zijnde vanaf 31 Juli 1947, zelfs indien het ontslag op deze datum niet in het Staatsblad zou zijn bekendgemaakt; dat, ofschoon de verzoeker geweigerd had zijn ontslag in te dienen, de betaling van zijn wedde 1 Augustus 1947 werd geschorst; dat een besluit van de Regent van 29 Augustus 1947, in het Belgisch Staatsblad van 3 September 1947 bekendgemaakt, op 31 Juli 1947 een einde maakte aan het door verzoeker uitgeoefende ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde en hem machtigde de eretitel van zijn amot te voeren;

Overwegende dat de verzoeker staande houdt dat het besluit van de Regent van 29 Augustus 1947 onwettelijk is;

dat hij tot ambtenaar van de rechterlijke orde werd benoemd en zuiks in vast verband, aangezien de adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde hetzelfde ambt uitoefent, dezelfde verantwoordelijkheid heeft en dezelfde wedde trekt als de griffier bij de permanente krijgsraad en aangezien het benoemingsbesluit, hetwelk voor het amot geen termijn bepaalt, verwijst naar de wet van 15 Juni 1899 waarvan artikel 133 de krijgsraden met de rechtbanken van eerste aanleg gelijkstelt voor de toepassing der wetsopellingen betreffende de ambten in de rechterlijke orde; dat hij subsidiair staande houdt dat, zo hij niet kan geacht worden een amot in de rechterlijke orde uit te oefenen, hij lid van het Rijkspersoneel is aangezien, hij, volgens het bepaalde in artikel 1 van het koninklijk besluit van 2 October 1937, in vast verband is benoemd, zodat hij bij amstopheffing ter beschikking had moeten gesteld worden bij toepassing van artikel 20 van het besluit van de Regent van 20 Juni 1946 houdende geïndiekt statuut van het door de Staat bezoldigd personeel; dat, zo zijn benoeming moest beschouwd worden als die van een tijdelijk lid van het Rijkspersoneel, hij overeenkomstig artikel 6 van het besluit van 2 October 1937 de voordelen had moeten genieten van wat bij huur van diensten regel is inzake opzegging, termijnen en verlof;

Overwegende dat, wegens het uitzonderlijk karakter van de opdracht van de krijgsraad te velde, de bevoegdheid van de adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde tijdelijk is; dat volgens artikel 74 van de wet van 15 Juni 1899 de adjunct-griffier bij de krijgsraden te velde aangewezen worden onder de griffiers en adjunct-griffiers van de permanente krijgsraden en, bij dezer ontstentenis, onder de bedienden der parketten of griffiers of auditoraten of onder de militairen van lagere rang in actieve dienst, zodat de adjunct-griffier te velde, na tijdelijk bij de krijgsraad te velde te zijn gedetacheerd, het vroeger statuut van griffier, bediende of militair behoudt, welk statuut onmiddel-

lijk na het verstrijken van zijn mandaat weder op hem toepasselijk wordt;

Overwegende dat de verzoeker, zo hij de voorwaarden gesteld bij artikel 74 van de wet van 15 Juni 1899 niet vervulde, niettemin wegens het tijdelijk karakter van het ambt enkel kon geacht worden tijdelijk aan de rechterlijke orde te zijn verbonden; dat dit de reden was waarom hij voor de duur van zijn mandaat ontslagen was van zijn militaire dienst;

Overwegende dat, wegens de aard van het door de verzoeker uitgeoefend ambt, het besluit van 2 October 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel en het besluit van 30 April 1947 houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk personeel niet van toepassing zijn; dat, aangezien de verzoeker tijdelijk aan de rechterlijke orde verbonden en bij besluit van de Regent benoemd is geweest, aan zijn ambt slechts door een ander besluit een einde kon worden gemaakt; dat de opzegging die hem was gedaan geen uitwerking kon hebben wat betreft de datum waarop zijn ambt een einde nam; dat het besluit van 29 Augustus 1947, waarvan de uitwerking tot de datum van het verstrijken van de opzeggingstermijn terugging, met machtsoverschrijding is genomen voor zover het uitwerking heeft op 31 Juli 1947,

BESLUIT :

Artikel 1. — Het besluit van de Regent van 29 Augustus 1947 wordt vernietigd voor zover het uitwerking heeft met ingang van 31 Juli 1947.

Artikel 2. — Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

Artikel 3. — De kosten, begroot op de som van 300 frank, zijn ten laste van de Staat.

.....

Tweede geval.

Fondaire t/ Belgische Staat (Minister van Justitie).

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift van 20 December 1948 ingediend door Fondaire Gilbert;

.....

Overwegende dat het verzoekschrift moet worden uitgelegd als een aanvraag om nietigverklaring van het besluit van de Regent van 29 Augustus 1947 waarbij, met uitwerking op 31 Juli 1947, een einde gemaakt werd aan het door verzoeker uitgeoefende ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde;

Overwegende dat de verzoeker Fondaire Gilbert, bediende te Charleroi, bij besluit van de Regent van 17 April 1945 benoemd werd tot adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde; dat hij te werk werd gesteld bij de Krijgsraad te Charleroi;

Overwegende dat de krijgsauditeur bij de krijgsraad te Charleroi de verzoeker in Juli 1947 verzocht ontslag uit zijn ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde in te dienen; dat, ofschoon de verzoeker geweigerd had zijn ontslag in te dienen, de betaling van zijn wedde 1 Augustus 1947 werd geschorst; dat een besluit van de Regent van 29 Augustus 1947, in het Staatsblad van 3 September 1947 bekendgemaakt, op 31 Juli 1947 een einde maakte aan het door verzoeker uitgeoefende ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde en hem machtigde de eretitel van zijn ambt te voeren;

Overwegende dat de verzoeker staande houdt dat het besluit van de Regent van 29 Augustus 1947 onwettelijk is;

.....

(van hier af zijn de overwegingen letterlijk dezelfde als voor het arrest Beyls, behalve de laatste considerata, die luidt als volgt) :

.....

Overwegende dat, wegens de aard van het door de verzoeker uitgeoefende ambt, het besluit van 2 October 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel en het besluit van 30 April 1947 houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk personeel niet van toepassing zijn; dat, aangezien de verzoeker tijdelijk aan de rechterlijke orde verbonden en bij besluit van de Regent benoemd is geweest, aan zijn ambt slechts door een ander besluit een einde kon worden gemaakt; dat het feit van door de krijgsauditeur te zijn verzocht zich na 31 Juli 1947 te onthouden van iedere daad eigen aan het ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde geen enkele uitwerking kon hebben ten aanzien van de datum waarop het ambt een einde nam; dat het besluit van 29 Augustus 1947 met machtsoverschrijding is genomen voor zover het terugwerkte tot 31 Juli 1947,

BESLUIT :

Artikel 1. — Het bestuur van de Regent van 29 Augustus 1947 wordt vernietigd voor zover het uitwerking heeft met ingang van 31 Juli 1947.

(*Artikel 2 en 3 : Zoals arrest Beyls.*)

.....

Op dezelfde feitelijke gegevens en eensluidende motieven als het arrest Fondaire, werd op dezelfde datum een arrest geveld in zake

Giesser t/ Belgische Staat (Minister van Justitie).

Derde geval.

Belgeonne t/ Belgische Staat (Minister van Justitie).

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift van 17 December 1948 ingediend door Belgeonne René;

.....

Overwegende dat het verzoekschrift moet worden uitgelegd als een aanvraag om nietigverklaring van het besluit van de Regent van 2 October 1947 waarbij, met uitwerking op 30 Juni 1947, een einde gemaakt werd aan het door verzoeker uitgeoefende ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde;

Overwegende dat de verzoeker Belgeonne René, sergeant en dienstdoend parketklerk op het Krijgsauditoraat te Charleroi, bij besluit van de Regent van 14 Augustus 1945 benoemd werd tot adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde; dat hij te werk werd gesteld bij de Krijgsraad te Charleroi;

Overwegende dat de krijgsauditeur bij de Krijgsraad te Charleroi de verzoeker op 30 Mei 1947 verzocht ontslag uit zijn ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde in te dienen; dat, ofschoon de verzoeker geweigerd had zijn ontslag in te dienen, hij verzocht werd zich na 30 Juni 1947 te onthouden van enige daad eigen aan het ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde en de betaling van zijn wedde 1 Juli 1947 werd geschorst; dat een besluit van de Regent van 2 October 1947, in het Staatsblad van 4 October 1947 bekendgemaakt, op 30 Juni 1947 een einde maakte aan het door verzoeker uitgeoefende ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde en hem machtigde de eretitel van zijn ambt te voeren;

Overwegende dat de verzoeker staande houdt dat het besluit van de Regent van 2 October 1947 onwettelijk is;

.....

(van hier af zijn de overwegingen letterlijk dezelfde als voor het arrest Beyls, behalve de laatste twee, die luiden als volgt) :

Overwegende dat de verzoeker, op het ogenblik van zijn benoeming tot adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde, sergeant was en dienstdoend parketklerk op het Krijgsauditoraat te Charleroi; dat hij de voorwaarden gesteld bij artikel 74 van de wet van 15 Juni 1899 vervulde; dat hij, wegens het tijdelijk karakter van het ambt, enkel kon geacht worden tijdelijk aan de rechterlijke orde te zijn verbonden; dat dit de reden was waarom hij voor de duur van zijn mandaat bij het krijgsgerecht ontslagen was van zijn militaire dienst;

Overwegende dat, wegens de aard van het door de verzoeker uitgeoefende ambt; het besluit van 2 October 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel en het besluit van 30 April 1947 houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk personeel niet van toepassing zijn; dat, aangezien de verzoeker tijdelijk aan de rechterlijke orde verbonden en bij besluit van de Regent benoemd is geweest, aan zijn ambt slechts door een ander besluit een einde kon worden gemaakt; dat het feit van door de krijgssauditeur te zijn verzocht zich na 30 Juni 1947 te onthouden van enige daad eigen aan het ambt van adjunct-griffier bij de krijgsraad te velde volstrekt geen uitwerking kon hebben ten aanzien van de datum waarop het ambt een einde nam; dat het besluit van 2 October 1947 met machtsoverschrijding is genomen voor zover het terugwerkte tot 30 Juni 1947,

BESLUIT :

Artikel 1. — Het besluit van de Regent van 2 October 1947 wordt vernietigd voor zover het uitwerking heeft met ingang van 30 Juni 1947.

(*Artikelen 2 en 3; zoals arrest Beyls.*)

Op de soortgelijke feitelijke gegevens en op soortgelijke motieven als het arrest Belgeonne werden op dezelfde datum arresten geveld :

1° in zake Navez t/ Belgische Staat (Minister van Justitie), waarbij de betrokkene, vóór zijn benoeming tot adjunct-griffier, parketklerk was bij de rechtbank van eerste aanleg te Charleroi;

2° in zake Cachoz t/ Belgische Staat (Minister van Justitie), waarbij de betrokkene, vóór zijn benoeming tot adjunct-griffier, wachtmeester was en dienstdoend parketklerk op het Krijgsauditoraat te Charleroi.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 17 April 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast en Buch (verslaggever).

Advocaat : Mr. M. Labbe.

Rijkspersoneel. — Bevordering. — Terugwerkende kracht. — Geen recht van de ambtenaar.

Aan een ambtenaar, die tijdens de bezetting een bevordering had bekomen, bij de bevrijding op grond van de besluitwet van 5 Mei 1944 vernietigd, en die er zich over beklagt dat dezelfde bevordering hem in 1949 zonder terugwerkende kracht werd verleend, antwoordt de Raad dat hij geen recht kon laten gelden op benoeming en zeker niet op benoeming met terugwerkende kracht.

Het blote feit dat andere ambtenaren of agenten een bevordering verkregen die door verzoeker trou-

wens niet wordt aangeklaagd, is niet van aard om een nietigverklaring te wettigen.

C... t/ Belgische Staat (Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg).

Gezien het verzoekschrift d.d. 22 Augustus 1949;

Overwegende dat de verzoeker zich over de willekeur van het departement van Arbeid en Sociale Voorzorg te zijnen opzichte beklagt;

Overwegende dat verzoeker eerst-aanwezend inspecteur was wanneer hij op 14 October 1942 tot de graad van hoofdingenieur-directeur bevorderd werd; dat deze benoeming bij de bevrijding, op grond van de besluitwet van 5 Mei 1944, vernietigd werd; dat, bij ministerieel besluit van 11 Maart 1946, de tuchtstraf van de terechtwijzing hem opgelegd werd wegens zijn houding gedurende de bezetting; dat verzoeker, bij besluit van de Regent d.d. 4 Juni 1949, bevorderd werd tot de graad van hoofdingenieur-directeur met terugwerkende kracht van 1 Juli 1948;

Overwegende dat, volgens verzoeker, de willekeur van het beheer hierin bestaat dat hij niet met terugwerkende kracht op 1 Juli 1942 bevorderd werd tot hoofdingenieur-directeur;

Overwegende dat verzoeker zelf toegeeft dat zijn benoeming in 1942 nietig was; dat hij geen recht op benoeming en zeker niet op benoeming met terugwerkende kracht kan laten gelden;

Overwegende dat verzoeker geen opheldering verstrekt tot staving van zijn vraag, welke in zeer vage bewoordingen is gesteld; dat het blote feit dat andere ambtenaren of agenten een bevordering verkregen, die verzoeker trouwens niet aanklaagt, niet van aard is om een toepassing van artikel 9 van de wet van 23 December 1946 te wettigen; dat het verzoek derhalve niet gegrond is,

BESLUIT :

Artikel 1. — Het verzoek wordt verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten, valt ten laste van de verzoeker.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e kamer. — 19 April 1950.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Van Wetter en Maraite.

Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.

Werking van overeenkomst t.a.v. derden. — « Brouwerijcontract ». — Het in strijd handelen door een derde met verbodsbepalingen in een dergelijk contract is alleen onrechtmatig, indien daarbij bedrieglijke handelingen zijn gepleegd. — Bewijslast.

Een overeenkomst, waarbij huurders-caféhouders van een brouwerij zich tegenover deze verplicht hebben alle dranken uitsluitend van haar te betrekken, zou een ongeoorloofd karakter hebben, indien men haar aldus mocht opvatten, dat het derden dientengevolge verboden zou zijn de door hen gefabriceerde dranken aan bedoelde caféhouders te koop aan te bieden en in hun drankhuizen daarvoor reclame te maken; in die zin opgevat zou voormelde overeenkomst immers niet alleen het recht van vrije mededinging belemmeren, doch ook aan derden vooraf bestaande rech-

ten ontnemen en hen beroven van een tot hun vermogen behorend recht.

Van onrechtmatige daden zou alléén dan sprake kunnen zijn, indien de concurrent zich aan bedrieglijke handelingen had schuldig gemaakt, d.i. listige kunstgrepen had aangewend met het doel de brouwerij bij haar caféhouders te onderkruipen.

De moeilijkheid om het bewijs van het bedrog te leveren is geen reden om een vermoeden van bedrog aan te nemen.

The Coca-Cola export corporation t/
N. V. Grote Brouwerijen Ultra.

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig is naar de vorm;

Overwegende dat geïntimeerde te Gent en omliggende hetzij als eigenares, hetzij als hoofdhuurster een groot aantal herbergen bezit;

Dat zij deze herbergen verhuurt en onderverhuurt en in vergelding ervan aan de uitbaters bij een evenredig huurcontract namelijk de verplichting oplegt « al hun bieren op tonnen en flessen, alsook al hun champagnes, wijnen en likeuren onder gelijke benaming — op vaten en flessen — ook al hun minerale waters en limonaden, ook deze voor hun persoonlijk verbruik, uitsluitelijk en rechtstreeks bij haar te nemen en onder geen enkel voorwendsel andere bieren, dranken, enz., gelijk hierboven aangeduid, te aanvaarden, te gebruiken of ten verkoop aan te bieden op straf van onmiddellijke pachtbreuk en boete van 150 frank per ton en 5 frank per fles »;

Overwegende dat appellante, alhoewel door geïntimeerde omstandig op de hoogte gesteld van de hierbovenbepaalde huurcontracten, niettemin voortgaat aan deze uitbaters het door haar vervaardigde product «Coca-Cola» te verkopen en in hun herbergen reclameplaten aan te brengen;

Overwegende dat geïntimeerde een eis tegen appellante heeft ingesteld ten einde de beteugeling te bekomen, niet alleen van de fout, die deze zou hebben begaan door geen rekening te houden met hogerbepaalde contracten (artikel 1382 B. W.), maar ook van de handelingen van oneerlijke mededinging, waarvan zij zich also schuldig zou hebben gemaakt;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte de eis van geïntimeerde heeft ingewilligd;

Overwegende inderdaad, dat vóór het sluiten van hierbovenaangehaalde contracten ieder der partijen krachtens het principe zelf van de vrijheid van de handel een volstrekt en gelijk recht had haar producten aan al de voormelde herbergiers te verkopen; dat niettegenstaande de totstandkoming van bedoelde contracten dit recht is blijven bestaan;

Overwegende dat geïntimeerde te vergeefs beweert, dat de vrijheid van de handel geen recht is, maar enkel een faculteit, die na het aangaan van hogervermelde contracten niet meer uitgeoefend kan worden, vermits in om het even welk recht immers een faculteit bestaat, die aan de houder toelaat bepaalde handelingen te verrichten;

Overwegende dat appellante door zich alleen er toe te beperken haar product aan voornoemde herbergiers te koop aan te bieden en in hun drankhuizen reclame te maken om dit product aan de klandizie te doen kennen en de verkoop ervan te begunstigen; aldus op generlei wijze een fout, nalatigheid of onvoorzichtigheid heeft bedreven, van aard haar verantwoordelijkheid te doen ontstaan op grond van hogergenoemde contracten;

Overwegende dat een tegenovergestelde beslissing

er op zou neerkomen aan deze contracten een ongeoorloofd karakter te verlenen, vermits zij ten gevolge zouden hebben niet alleen het recht van vrije mededinging te stremmen, maar ook vooraf bestaande rechten aan appellante te ontnemen en deze te onteigenen van een deel van haar vermogen, door haar te beroven van een recht, dat er in begrepen was;

Overwegende dat het enig feit dat appellante kennis van deze contracten heeft gehad niet als uitwiskel heeft kunnen hebben haar te dwingen deze te eerbiedigen ten nadele van haar eigen rechten, die bedoelde contracten haar niet hebben kunnen ontnemen;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte deze zienswijze van de hand gewezen heeft, omdat « men moeilijk begrijpt hoe het bewijs van zulke handelingen bijgebracht kan worden en waarin ze moeten bestaan », vermits de omstandigheid dat het soms moeilijk is het bedrog te bewijzen klaarblijkelijk ontoereikend is om het bedrog te vermoeden, evenmin als om het overbodig te verklaren;

Overwegende dat deze handelingen namelijk kunnen bestaan uit aanbiedingen, giften of beloften om de schuldenaar tot een contractbreuk aan te sporen of om hem tegen de schadelijke gevolgen ervan te dekken;

Overwegende dat geïntimeerde op wie dienvolgens de last rust, door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, te bewijzen dat appellante listige kunstgrepen heeft aangewend met het doel haar bij bovengemelde herbergiers te onderkruipen en zich also te haren nadele onrechtvaardig te verrijken, zulkdanig bewijs niet levert, noch aanbiedt te leveren;

Overwegende dat uit het vorenstaande volgt, dat appellante door te handelen zoals zij gedaan heeft de perken van de vrije mededinging niet te buiten gegaan is en dat geïntimeerde's eis dienvolgens van alle ernstige grond ontbloomt is;

Overwegende dat het aldus van geen belang is ten opzichte van appellante na te gaan of bij gebrek aan bepaling van de prijs der te leveren dranken de overeenkomst, door geïntimeerde aan haar huurders opgelegd, al dan niet geldig is;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, alle andere of tegenstrijdige conclusiën verwerpende;

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het gegrond; doet te niet de bestreden beslissing, en opnieuw wijzende, verklaart de oorspronkelijke eis ongegrond, wijst hem af en veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

NOOT : Zie hierna het vonnis a quo met noot van Mr J. M. Moreels.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

1e Kamer. — 30 Juli 1949.

Voorzitter : M. Alfred Claeys.

Referendaris : M. Etienne Vrebos.

Advocaten : Mrs. A. Standaert, G. Eeckhout en
A. Dorff (Brussel).

Oneerlijke concurrentie. — Medeplichtigheid aan contractbreuk.

De bedoeling van een concurrent om in eigen belang afbreuk te doen aan de rechten, die een partij ontleent aan een contractuele verhouding, is voldoende om hem als medeplichtige aan de schending van de overeenkomst door de andere partij aan te merken.

N. V. Grote Brouwerijen Ultra te Gent t/
N.V. The Coca Cola Export Corporation,
Belgische zetel gevestigd te Brussel.

Gezien de dagvaarding in dato 10 Maart 1949;

Aangezien aanlegster eigenares of hoofdhuurster is van circa 160 herbergen te Gent en omliggende, aangeduid in de dagvaarding, en dat zij met de uitbaters van die herbergen een eenvormig contract gesloten heeft, haar verzekerende het monopolie voor de verkoop van bieren, champagne, wijnen en likeuren, minerale waters en limonaden; dat niettegenstaande zij die lijst medegedeeld heeft aan verweerster met melding van de door de uitbaters aangegane verbintenissen, deze volhardt haar producten aan die uitbaters te koop aan te bieden en te leveren en in hun herbergen publicitaire pannelen aan te brengen; dat aanlegster de betuiging vordert van die schuldige handelingen;

Aangezien beide partijen de uiteenlopende rechtsleer en rechtspraak over het hier gestelde vraagstuk uiteenzetten, mar dat in het algemeen aangenomen wordt dat contracten zoals die door aanlegster ingeroepen geoorloofd zijn, en dat de mededingers, die er kennis van hebben, een fout begaan wanneer zij, bij overtreding van de bepalingen ervan, en door levering van hun producten aan de uitbaters deze helpen de verbintenissen door hen aangegaan te misken;

Dat het arrest van het Hof van Verbreking van 24 November 1932 (Jur. Comm. 72, 1933, n° 5297) een bedrieglijk opzet vanwege de derde medeplichtige vereist, maar dat men moeilijk begrijpt hoe het bewijs van zulke handelingen bijgebracht kan worden, en waarin ze moeten bestaan; dat de bedoeling van de mededinger om in zijn eigen belang de begunstigde van het contract te onderkruipen volstaat en zijn medeplichtigheid in de schending van de overeenkomst medebrengt;

Aangezien het van zelf spreekt dat de publiciteit van verweerster's producten verboden is alwaar hun verkoop niet toegelaten is;

Aangezien, voor wat betreft de aan aanlegster berokkende schade, aanlegster geen bewijs bijbrengt; dat zij niet aanhaalt in hoeveel harer herbergen verweerster zich aan haar ongeoorloofde mededinging schuldig gemaakt heeft;

dat een onderzoek door een scheidsman geboden is; Gelet op de nakoming der wetbepalingen op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Om deze redenen (.....)

NOOT : Het aangehaald vonnis mag, op het gebied

van de oneerlijke mededinging, belangrijk worden geheten.

Zoals bekend, overspoelt The Coca Cola Export Corporation ons land met haar producten, en deze vloed gaat gepaard met een groots opgezette, en we bekennen het, niet steeds onaardige publiciteit.

De Grote Brouwerijen Ultra te Gent hebben het gevaar aangevoeld en een actie ingesteld met het doel de N. V. Coca-Cola verbod van verkoop en publiciteit op te leggen in de café's waarvan zij ofwel eigenaars ofwel hoofdhuurders zijn. In hun dagvaarding betekenden zij de integrale lijst dezer café's aan laatstgenoemde.

Zij betoogden dat de gelaakte verkoop en publiciteit in hoofde van de N.V. Coca-Cola een daad van oneerlijke mededinging was, daar deze maatschappij wist dat deze café's tegenover de Brouwerij verbonden waren voor de aankoop van alle bieren, wijnen, likeuren, minerale waters en limonaden; het is immers van algemene bekendheid dat deze café's aan de brouwerij Ultra toebehoren; overigens zoals gezegd werd de lijst dier café's aan de maatschappij Coca-Cola betekend. Deze kon dus onwetendheid niet inroepen.

Trouwens Coca-Cola ontkende niet kennis te hebben van de contracten en erkende ook dat deze haar tegenstelbaar waren (ze waren geregistreerd); doch beweerde, zich steunend op een beweerde vaststaande rechtspraak, dat de enkele omstandigheid kennis te hebben van die overeenkomsten niet volstond om haar quasi-delictuele verantwoordelijkheid mede te slepen; er diende daarenboven gebruik gemaakt van listige kunstgrepen om de herbergiers aan te zetten tot contractbreuk, en hen hierin bij te staan (zie o.a. Verbreking 24 Nov. 1932, Pas. 1933, I, 19).

De rechtskwestie die zich dus in onderhavig geding stelde was het vraagstuk van de draagwijdte der verantwoordelijkheid van een derde medeplichtige aan de niet-uitvoering van een contractuele verbintenis.

Het wordt heden immers niet meer betwist dat de regel der relativiteit der contracten (art. 1165 van het B.W.), slechts slaat op de inhoud (rechten en verplichtingen) van een contract; het bestaan van dit contract, op zichzelf beschouwd, als deel uitmakend van het patrimonium van een persoon, is tegenstelbaar aan derden die het moeten eerbiedigen op straf zich te moeten verantwoorden op grond van art. 1382 van het B. W. en vlg.

Het vraagstuk wordt ingewikkelder wanneer men zich afvraagt in welke omstandigheden, onder welke voorwaarden de derde medeplichtige verantwoordelijk dient te worden gesteld.

Hieromtrent bestaan twee opvattingen; de een houdt voor dat algemeen opzet, d.w.z. de louter bewustheid te onderhandelen met een persoon die men weet verbonden te zijn, volstaat; de andere vereist daarenboven ook bijzonder opzet, d.w.z. dat de derde medeplichtige listige en oneerlijke manoeuvres moet aangewend hebben om een persoon aan te zetten aan zijn verplichtingen te kort te komen, (bv. omkoperij van de mededcontractant).

De eerste opvatting wordt verdedigd door:
a) de rechtsleer en de jurisprudentie in Frankrijk (Planiol, Ripert en Esmein, T. VI, n° 349; Lalou: 1382 contre 1165, Chron. D. H., 1928, p. 69);

b) een belangrijk deel van de Belgische rechtsleer (Fredericq, « La Concurrence déloyale », n° 74; « Traité de Droit commercial belge », T. II, n° 113; p. 173; Coppieters de Gibson, Les Nouvelles, « La Concurrence déloyale » n° 25 en vlg. bl. 490; Kirkpatrick in zijn nota's onder arrest Verbr. 24-11-1932, Rev. Gén. Ass. Resp. 1933, 1126 en onder arrest van het

Hof van Beroep te Brussel, 17-2-1934, Idem, 1934, 1622; Paul Bove, J. Trib. 6-1-1946, bl. 1: « De la responsabilité du tiers complice d'une obligation contractuelle »;

c) door een deel van de Belgische rechtspraak (zie o.a. Hof van Beroep te Gent, 18-11-1931, 2° Burg. Kamer, inzake Brasserie Burny t/ Brasserie Zeeberg, Rev. gén. Ass. Resp. 1931, 1047 en J. Comm. Fl. 1931, n° 5188, bl. 311; Rechtbank van Koophandel te Brussel, 8-10-1943, inzake Veulemans t/ Scheys en Smets, Rev. Gén. Ass. Resp. 1947, 4062; Rechtb. Kooph. te Aalst, 19-11-1935, J. Comm. Fl. 1935, n° 5559, bl. 202).

De tweede opvatting wordt gedeeld door :

a) een gedeelte der Belgische rechtsleer : o.a. De Page, T. I, n° 122, C. 3; Pirson en De Villé, II, p. 590;
b) het Hof van Verbreking van België : arrest 24-11-1932, Pas. 1932, I, 19 inzake Burny frères t/ Rigaux. Dit arrest werd geveld op eensluidend advies van de heer Procureur-Generaal P. Leclercq.

Naar onze mening heeft het aangehaald vonnis van de Koophandelsrechtbank te Gent met recht de eerste opvatting gedeeld. Zeer realistisch merkt het op dat de opvatting van het Hof van Verbreking in tegenstelling staat met de werkelijkheid van de handel en met de goede trouw die er de grondslag van is : « men vraagt zich af hoe *het bewijs* van dergelijke (listige en oneerlijke) handelingen (vereist door het arrest van het Hof van Verbr.) kan worden bijgebracht ».

Het vonnis bedoelt hiermede dat in casu kennis van de litigieuze contracten bedrog noodzakelijk veronderstelt. *De kennis impliceert het bedrog* : dit is de grondgedachte van de aangehaalde beslissing.

Die opvatting is de meest logische en blijkt meer en meer veld te winnen. Ze staat dichter bij de werkelijkheid en de rechtsbeginselen.

Inderdaad : (zie P. Bove, op. cit.)

a) zij beantwoordt aan de geest van art. 1382 B. W., hetwelk bepaalt dat de *lichtste fout* (culpa levissima) aanleiding kan geven tot een actie tot schadevergoeding. Opzet, a fortiori bijzonder opzet, wordt niet vereist.

b) zij strookt ook met de geest der wetgeving op de *oneerlijke mededinging*. Het K. B. van 23-12-1934 definieert de daad van oneerlijke mededinging als iedere daad strijdig met de eerlijke gebruiken in handel en nijverheid en kent een actie tot ophouding toe aan het slachtoffer van die daden;

c) zij stemt eindelijk overeen met de werkelijkheid van de handel. Inderdaad een handelaar die bij kennis van zaken met een cliënt handelt die hij weet verbonden te zijn met een andere handelaar is *steeds ter kwader trouw*; de ziel van de handel is immers het maken van winst; anders beslissen ware byzantinisme.

Zeer kernachtig zegt o.a. het vonnis van de Koophandelsrechtbank te Brussel, d.d. 8-10-1943 hoger geciteerd : « Le fait du tiers qui s'associe sciemment à la violation du contrat constitue une faute civile, ou en toute hypothèse un acte contraire aux usages honnêtes en matière commerciale, et qui engage sa responsabilité ».

De tegenstanders werpen op dat dergelijke redenering er toe zou leiden monopolies te beschermen, die in strijd zijn met de vrijheid van de handel.

Hierop kan zeer terecht worden geantwoord :

1) indien zekere monopolies ontstaan, dan is dit te wijten aan de werking van de vrije concurrentie. Ze zijn de vrucht van de arbeid van de meest bekwame

nijveraars en handelaars (zie P. Bove, op. cit.); de vrijheid van de handel is trouwens geen recht, het is een *faculteit* voor iedere handelaar, die echter in bepaalde gevallen niet meer kan worden uitgeoefend, omdat de medecontractant van de derde niet meer vrij is (Fredericq, Traité de Droit commercial belge, T. II, n° 113, p. 17);

2) de bevoordeelde bij dergelijke contracten moet grote opofferingen doen om zijn herbergiers te verplichten.

In dit verband merkt het aangehaald vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Aalst (19-11-1935, n° 5552) zeer terecht op :

— dat een handelaar die met kennis van zaken met de verplichte herbergiers handelt, moet weten dat hij nadeel berokkent aan de Brouwerij die het monopolie bezit;

— dat hij zich immers rekenschap dient te geven dat het voor die Brouwerij moeilijk is de uitbaters van haar café's gerechtelijk te betrekken;

— dat de litigieuze leveringen een aansporing uitmaken voor de andere verplichte herbergiers om hun verplichtingen te overtreden;

— dat de handelaar die zich schuldig maakt aan dergelijke praktijken moet weten, dat moest hij die op grote schaal voeren, hij zijn mededinger zou ten onder brengen;

— dat dergelijke handelwijze des te laakbaarder is dat de brouwer, eigenaar of hoofdhuurder, grote opofferingen moet doen om zijn herbergiers te verplichten (lage huishuur, meubilering van het café, enz.).

Merken we op om te besluiten dat het vonnis het verbod van publiciteit als een accessorium van het verbod van verkoop heeft beschouwd. Het is de solutie ingegeven door het gezond verstand zelve. Publiciteit zonder verkoop is immers ondenkbaar. De N.V. Coca-Cola had de onmogelijke stelling verdedigd dat er in de litigieuze contracten geen bepalingen nopens de publiciteit voorzien waren en dus dat het recht om publiciteit te gedogen moest worden begrepen in de reeks genotsrechten bij huurceel toegestaan.

Reclame dient om te pogen te verkopen. Indien de verkoop zelve wordt verboden, dan moet de poging om te verkopen ook verboden worden. Het ene is slechts een onderdeel van het andere. Zelfs moest er om welkdanige redenen ook worden geacht dat de huurder het theoretisch recht zou hebben zijn huis in te richten zoals hij wil, het zou een misbruik van recht zijn indien de huurder reclame zou maken voor producten die bij hem niet mogen verkocht worden.

J. M. Moreels,

Advokaat aan het Hof van Beroep te Gent.

* * *

Bovenstaand vonnis werd vernietigd bij het hiervoor opgenomen arrest van het Hof van Beroep te Gent.

Vlaamse Juristen

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 30 Mei 1950.

Voorzitter : M. Wildiers.

Rechters : M.M. Carsau en Van Camp.

O. M. : M. Hernould.

Echtscheiding. — Toelaatbaarheid van de bepaling van het getuigenverhoor in tegeneis en van de contra-enquête op dezelfde dag. — Op te nemen in twee verschillende processen-verbaal.

Er bestaat geen enkel bezwaar twee verschillende getuigenverhoren, nl. het getuigenverhoor in tegeneis en de contra-enquête of omgekeerd op dezelfde dag te bepalen. Zij moeten echter aangemerkt en behandeld worden als twee geheel zelfstandige getuigenverhoren en dienvolgens in twee verschillende processen-verbaal opgenomen en afgesloten worden.

Hieruit mag evenwel niet worden afgeleid, dat het niet zou toegelaten zijn aan een in verband met de feiten van de ene eis gehoorde getuige terzelfdertijd vragen te stellen, die noodzakelijk of nuttig kunnen worden geacht voor de levering van bewijs bij wijze van tegenbewijs van een in dezelfde eis aangevoerd feit, wanneer de aldus door de getuige verklaarde feiten of omstandigheden toevallig tot gevolg zouden hebben het bewijs te leveren van in reconventie aangevoerde feiten.

Corbet t/ Pille.

Gezien de stukken des gedings, o.m. het tussen-vonnis dezer kamer dd. 31 Oktober 1949, waarbij verweerder in hoofdeis, aanlegger in tegeneis, toegelaten werd het tegenbewijs te leveren door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, van de feiten door aanlegster in hoofdeis tegen hem ingeroepen, alsook het bewijs te leveren der feiten, in tegeneis door hem aangevoerd tegen aanlegster in hoofdeis, verweester op tegeneis;

Overwegende dat ingevolge zijn rekweset dd. 16 Februari 1950, de heer Rechter-Commissaris Van Leckwijck op 10 Maart 1950 hem machtiging verleende de tegenpartij en de getuigen te dagvaarden om te verschijnen op 26 April 1950 ten einde tot het getuigenverhoor in hoofdeis, zowel als in tegeneis, over te gaan;

Overwegende dat hij op 30 Maart 1950, door het ambt van deurwaarder C. Piepers te Antwerpen, aan de tegenpartij aanzegging deed van het te houden getuigenverhoor, alsmede van de te horen getuigen;

Overwegende dat op de zitting van het getuigenverhoor, nadat reeds de getuige Pedley Justina door de heer Rechter-Commissaris gehoord werd, als getuige van het rechtstreeks verhoor in de tegeneis, Mr De Graef, pleitbezorger, handelende voor aanlegster in hoofdeis, verweester in tegeneis, verklaarde zich te verzetten tegen het houden van het tegenverhoor in hoofdeis, « omdat bij verzoekschrift tot vaststelling van het getuigenverhoor ten onrechte vaststelling verzocht werd tegelijkertijd van het rechtstreekse verhoor in tegeneis en van het tegenverhoor in hoofdeis, dan wanneer het twee afzonderlijke eisen geldt »;

Overwegende dat aanlegster in hoofdeis, verweester in tegeneis, in hare zittingsbesluiten van 17 Mei 1950, na verslag van de heer Rechter-Commissaris andermaal opmerkt dat beide eisen een afzonderlijk karakter hebben, de onderzoeksmaatregelen en de

bewijsleveringen in elke eis onafhankelijk de ene van de andere geschieden; dat het akteren van getuigenverklaringen in verband met hoofdeis en tegeneis in een zelfde proces-verbaal ten gevolge zou hebben de ene procedure van de andere afhankelijk te maken;

Overwegende dat de verweerder in hoofdeis, aanlegger in tegeneis, zich gedraagt naar de wijsheid der rechtbank;

Overwegende dat het onbetwistbaar juist is dat hoofdeis en tegeneis in zake echtscheidingen twee geheel afzonderlijke eisen zijn, die gedurende geheel hun instanties elk een eigen procedure en afwikkeling hebben;

Overwegende daarenboven enerzijds, dat sinds het K. B. van 30 Maart 1936 geen enkele termijn meer voorzien is, binnen dewelke de partijen gehouden zijn tot het gevraagde getuigenverhoor over te gaan, dat het initiatief tot het doen vaststellen van het getuigenverhoor na het verstrijken van de termijn alsmede het voortzetten van het geding, volledig overgelaten is aan de diligentie van de meest gereede partij;

Overwegende anderzijds dat door art. 278 van het W. B. R. wordt bepaald, op straffe van nietigheid, dat elk verhoor zal beëindigd worden binnen de maand na het verhoor der eerste getuigen;

Overwegende dat uit deze vaststellingen, alsmede uit de algemene economie der bepalingen nopens de procedure der getuigenverhoren kan afgeleid worden, dat er geen enkel bezwaar bestaat twee verschillende getuigenverhoren, nl. het rechtstreeks in tegeneis en het rechtstreeks in hoofdeis of omgekeerd op dezelfde dag vast te stellen, dat zij echter dienen aangezien en behandeld als twee geheel afzonderlijke getuigenverhoren, en dienvolgens in twee afzonderlijke processen-verbaal dienen opgenomen en afgesloten te worden;

Dat hieruit nochtans niet mag afgeleid worden, dat het niet zou toegelaten zijn een getuige, gehoord in verband met de feiten van de ene eis, terzelfdertijd die vraag te stellen, die noodzakelijk of nuttig kan geacht worden als bewijsvoering bij wijze van tegenbewijs van het in dezelfde eis aangevoerde feit, wanneer de aldus door de getuige gereveleerde feiten of omstandigheden toevallig tot gevolg zouden hebben het bewijs te leveren van feiten, aangevoerd in de tegeneis;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

gehoord in openbare zitting de heer Hernould, subtituut-Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies;

Rechtdoende op het incident;

Zegt voor recht dat er geen wettelijk bezwaar bestaat het rechtstreekse verhoor in tegeneis en het tegenverhoor in hoofdeis op zelfde dag vast te stellen;

Zegt nochtans dat in voorkomend geval elk getuigenverhoor in een afzonderlijk proces-verbaal zal neergelegd worden;

Zegt dienvolgens dat in het proces-verbaal dd. 26 April 1950, de verklaringen, opgenomen in verband met de feiten voorzien in de hoofdeis als niet bestaande zullen beschouwd worden;

Veroordeelt verweerder in hoofdeis, aanlegger in tegeneis tot de kosten van het incident;

Verklaart huidig vonnis uitvoerbaar spijs elk rechtsmiddel en zonder borgstelling.

NOOT : Verg. vonnis van dezelfde Rechtbank, dd. 14 Juni 1950, R. W. 1949-'50, 1655.

Burgerlijke Rechtbank te Gent

19 Mei 1950.

Voorzitter: M. Serck.

Rechtshand: M.M. De Brauwere en Timmerman.

1. Rijksmatenschappelijke zekerheid. — Rechterlijke bevoegdheid «ratione materiae». — Onwettelijkheid van art. 2 van het wetsbesluit van 6 September 1946.
2. Dagvaarding voor het vrederecht. — De territoriale onbevoegdheid van een deurwaarder is van openbare orde. — Niettoepasselijkheid van art. 173 Rv. op de door een onbevoegde deurwaarder uitgebrachte dagvaarding.

1. Art. 2 van het wetsbesluit van 6 September 1946, waarbij de Vrederechter onbeperkt bevoegd wordt verklaard om kennis te nemen van alle geschillen tussen de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid en de aan dat wetsbesluit onderworpen werkgevers, is onwettelijk en mag derhalve niet door de rechter worden toegepast. (art. 107 Grondwet)

Immers de wetten van 7 September 1939 en 14 December 1944, waarbij aan de Koning buitengewone machten werden toegekend, hebben geenszins aan de Koning de macht verleend om enige wijziging te brengen in de wet op de bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken. Zulks blijkt uit de geschiedenis van de totstandkoming van voornoemde wetten.

In uitvoering van deze wetten genomen wetsbesluiten moeten weliswaar als eigenlijke wetten worden beschouwd en mogen derhalve door de rechter niet getoetst worden aan de Grondwet. Zij moeten echter wel getoetst worden aan die wetten zelf, zodat zij krachtens art. 107 der Grondwet, onderworpen zijn aan de controle van de rechter voor zover zij onderwerpen regelen, die niet in die wetten bepaald zijn en mitsdien buiten de bij die wetten gestelde perken treden.

De bevoegdheid «ratione materiae» is van openbare orde, zodat de hogere rechter ambtshalve de onbevoegdheid van de lagere rechter moet uitspreken.

De rechtbank houdt de zaak aan zich krachtens art. 473, lid 3 Rv.

2. Alleen de deurwaarders, die hun standplaats hebben binnen het kanton of in de hoofdplaats van verscheidene kantons onder dewelke bedoeld kanton behoort, zijn bevoegd een inleidende dagvaarding voor het vrederecht van dat kanton te betekenen.

Het K. B. n. 300 van 30 Maart 1936 heeft ten deze de regeling van de wet van 9 Augustus 1887 ongewijzigd gelaten.

De bevoegdheid van de deurwaarder «ratione loci» is van openbare orde. De door een onbevoegde deurwaarder uitgebrachte inleidende dagvaarding is mitsdien volstrekt nietig. Art. 173 Rv. is niet van toepassing op een volstrekt nietige dagvaarding.

R. M. Z. t/ Minnens R.

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het beroep vonnis dd. 10 Februari 1949, gewezen door het Vrederecht van het kanton Deinze;

Overwegende dat tijdig en regelmatig hoger beroep werd ingesteld;

I. Nopens de bevoegdheid:

Overwegende dat art. 12 van de Besluitwet dd. 28 December 1944 zoals het gewijzigd werd door art. 2 der Besluitwet van 6 September 1946 luidt als volgt:

«De betwistingen tussen de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid en de aan deze Besluitwet onderworpen werkgevers, zelfs indien zij handelaar zijn, vallen binnen de bevoegdheid der burgerlijke rechtbanken.

«De Vrederechter doet uitspraak in eerste aanleg, welke ook de waarde zij van het geding.»

Overwegende dat aldus klaarblijkelijk bedoeld wordt dat de Vrederechter steeds bevoegd is ratione materiae, zonder beperking van bedrag en onverschillig de hoedanigheid of het beroep van de betrokken werkgever, zoals, wat de gezinstoelagen betreft, reeds door artikel 264 der wet van 22 December 1938 werd bepaald;

Doch overwegende dat de wetten van 7 September 1939 en 14 December 1944, waarbij aan de Koning buitengewone machten werden toegekend, geenszins aan de Koning de macht verleend hebben om enige wijziging te brengen aan de wet op de bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken; dat wel integendeel wat de wet van 7 September 1939 betreft, de verslaggever van de bijzondere Commissie van de Senaat in zijn verslag letterlijk schrijft:

«De regering heeft luidens deze beschikking het recht niet de rechterlijke organisatie noch de bevoegdheid te wijzigen, noch de vorm, of de werking der rechtbanken;

(Parlementaire Documenten, 2de bijzondere zitting 1939 Nr. 13) terwijl art. 3 der wet van 14 December 1944 ter aanvulling van de wet van 7 September 1939 de Koning slechts machtigt om wijzigingen te brengen in de organisatie van het militair gerecht;

Overwegende dienvolgens dat, waar art. 2 van de Besluitwet dd. 6 September 1946 de buitengewone bevoegdheid van de Vrederechter heeft uitgebreid, dit artikel de perken is te buiten gegaan van de buitengewone machten die aan de Koning werden toegekend;

Overwegende dat indien wel is waar uit de verslagen, uitgebracht respectievelijk in naam van de Commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van die van de Senaat, blijkt dat de besluitwetten, genomen in uitvoering van voornoemde wetten van 7 September 1939 en 14 December 1944 als eigenlijke wetten dienen te worden beschouwd, zodat ingevolge de in België vigerende rechtspraak omtrent de toepassing van het principe van de splitsing der machten de rechterlijke macht niet vermag uitspraak te doen over hun grondwettelijkheid, zulks nochtans slechts geldt voor zover deze besluitwetten genomen werden binnen de perken en dus nopens de punten bepaald door de wetten van 7 September 1939 en 14 December 1944; dat integendeel, in de mate waarin zij vreemd zijn aan die welomschreven punten, hun bepalingen zoals die van alle besluiten, aan de bij artikel 107 der Grondwet voorziene controle der Rechtbanken zijn onderworpen; (Verbr. 27.1.1943; Pas. I, 32).

Overwegende dat daaruit volgt dat de bewuste bepaling van het in de Ministerraad beraadslaagde besluit van de Regent dd. 6 September 1946, waarbij de wet op de bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken werd gewijzigd, onwettelijk is en, overeenkomstig art. 107 van de grondwet, door de rechtbank niet mag worden toegepast;

Overwegende dat in casu de waarde van het geschil de 10.000 fr. te boven gaat met het gevolg dat de Vrederechter alleszins onbevoegd was om er kennis van te nemen;

Overwegende dat de bevoegdheid ratione materiae de openbare orde raakt; dat de rechtbank dus ambtshalve de onbevoegdheid van de eerste rechter dient op te werpen;

Overwegende dat waar deze rechtbank de volheid van rechtsmacht bezit en de appellant haar onbevoegdheid niet opwerpt, zij, overeenkomstig art. 8 van de wet op de bevoegdheid, zoals het gewijzigd werd door art. 13 der wet van 15 Maart 1932 en art. 473 in fine van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, het onderhavig geschil verder dient te beoordelen;

II. Nietigheid van de oorspronkelijke dagvaarding :

Overwegende dat de inleidende dagvaarding vóór de eerste rechter op 31 December 1948 betekend werd door deurwaarder O. Loore ter standplaats Gent;

Overwegende dat, naar luid van art. 1 der wet van 9 Augustus 1887, alle deurwaarders die hunne standplaats hebben in een kanton of in de hoofdplaats van verscheidene kantons bevoegd zijn om te exploiteren vóór het Vrederecht van dit kanton; dat echter zowel de geschiedenis van de totstandkoming van de wet als haar tekst zelf geen twijfel overlaten hieromtrent dat de andere deurwaarders daartoe onbevoegd zijn;

Overwegende dat terwijl onder de heerschappij van art. 4 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de deurwaarders ter rolle van het Vrederecht een monopolie genoten voor het betekenen der exploitatie vóór deze rechtsmacht, dit monopolie door de wet van 9 Aug. 1887 niet volledig afgeschaft werd, doch enkel ontnomen werd aan de deurwaarders ter rolle om behouden te worden ten voordele van al de deurwaarders, die hun standplaats hebben in het kanton van het Vrederecht of in de hoofdplaats van verschillende kantons; dat zulks uitdrukkelijk bevestigd werd door de Heer de Burlet, verslaggever van de Centrale Sectie van de Kamer, wanneer hij zegt :

« La législation actuellement en vigueur réserve aux » huissiers du juge de paix — c'est à dire attachés par » la faveur de ce magistrat à sa juridiction — le droit » de faire seuls, et à l'exclusion de tous autres, les » exploits devant les justices de paix (voy. notamment » décret du 14 juin 1813, code de procédure civile, art. » 4). Cela n'est ni juste ni raisonnable.

« C'est un véritable monopole, un privilège que rien » ne justifie, mais que condamnent, au contraire, des » motifs d'équité et d'intérêt général.

« Pourquoi ne pas accorder à tous les huissiers d'un » même canton une compétence et des droits égaux ? » (Zie Parl. Doc. blz. 188-189; dat ten slotte het Hof van Verbreking dit principe in de bovenvermelde zin toepaste in een arrest van 10 Maart 1898 (zie Pas. I, 108);

Overwegende dat art. I van het K.B. nr. 300 van 30 Maart 1936, wijzigende art. 4 van het W.B. Rv., geenszins voorziet dat alle deurwaarders van een arrondissement bevoegd zouden zijn om vóór het Vrederecht te exploiteren; dat wel integendeel, waar het verslag aan de Koning uitdrukkelijk bepaalt dat, indien de nieuwe tekst van art. 4 van het W.B. B. Rev. de verplichting niet meer voorziet de dagvaarding door de deurwaarder van het Vrederecht te doen betekenen, dit verslag er bij voegt dat die bepaling reeds praktisch opgeheven werd bij de wet van 9 Augustus 1887;

Overwegende dat aldus onbetwistbaar vaststaat dat het K.B. nr. 300 van 30 Maart 1936 de toestand, zoals hij geregeld was door de wet van 9 Augustus 1887, onveranderd heeft gelaten;

Overwegende dat daaruit volgt dat de deurwaarder O. Loore, die zijn standplaats niet heeft in het kanton Deinze, onbevoegd was om in casu de inleidende dagvaarding vóór de eerste rechter te betekenen (Rép. pr. dr. belge, v° Huissier nr. 71 — v° Procédure civile nr. 295);

Overwegende dat de bevoegdheid *ratione loci* van een deurwaarder de openbare orde raakt (ibid. V° Huissier n° 68); dat het immers evident is dat, buiten zijn ambtsgebied, een deurwaarder, evenals om het even welke ministeriële officier, zonder hoedanigheid is om te instrumenteren, zodat de in die voorwaarden gedane verrichtingen moeten aangezien worden als uitgaande van een eenvoudige particulier; dat de inleidende dagvaarding in kwestie dus volstrekt nietig is;

Overwegende dat geïntimeerde zich vruchteloos beroept op art. 173 W.B. B. Rv. zoals het gewijzigd werd door art. 10 van het K. B. n° 300 d.d. 30 Maart 1936; dat de bepaling van dit artikel immers niet toepasselijk is op de nietigheid van een inleidende exploit, wanneer zij, zoals in casu, volstrekt is en de openbare orde raakt (Braas Précis de proc. civile, 3e éd. n° 984; Verbr. 5 Maart 1906; Pas. I, 156; Bér. Gent, 5 Jan. 1871, Pas. II, 150, ibid. 30 Juni 1931; Pas. II, 136);

Op die gronden :

De Rechtbank, alle andere conclusiën van de hand wijzende, gelet op de artikelen 2, 24, 34, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935;

Verklaart het ingestelde hoger beroep ontvankelijk; Vernietigt het beroepen vonnis en, opnieuw wijzende, verklaart voor recht dat de eerste rechter onbevoegd was *ratione materiae* om kennis te nemen van het onderhavig geschil;

En recht doende bij toepassing van de artikelen 8 van de wet op de bevoegdheid en 473 in fine van het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, verklaart nietig en zonder uitwerking het exploit van rechtsingang, op 31 December 1948 betekend door het ambt van deurwaarder O. Loore te Gent; verwijst partijen om zich te schikken als naar recht en veroordeelt appellante tot de kosten van beide instantiën.

NOOT : Wat betreft de bevoegdheid van de vrederechter in zake van de R.M.Z. zie in dit nummer in tegenovergestelde zin Rechtbank Brussel, 7 Juni 1950 met noot.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

12e Kamer. — 7 Juni 1950.

Voorzitter : M. Van den Bossche

Rechters : M. Meulemans en Mevr. Pevtschkin

Advocaten : Mrs Paul Pollet (Antwerpen) en

Hubert de Backer (Brussel)

Rijksmaatschappelijke zekerheid. — Bevoegdheid van de vrederechter. — Mogelijke ongrondwettigheid of onwettigheid van wetsbesluiten opgeheven door latere wet met interpretatieve strekking. — Geen gerechtelijke intresten naast verwijntresten.

De vrederechter is bevoegd om kennis te nemen van de geschillen tussen de Rijksdienst van Maatschappelijke Zekerheid en de aan de wettelijke regeling onderworpen werkgevers, welke ook de waarde moge zijn van het geding. Art. 12 van het Wetsbesluit van 28 December 1944, gewijzigd bij artikel 2 van het wetsbesluit van 28 December 1944, gewijzigd bij artikel 2 van het wetsbesluit van 6 September 1946, heeft ten doel voor de geschillen tussen de Rijksdienst van Maatschappelijke Zekerheid en de betrokken werkgevers de eenheid van jurisdictie te verzekeren.

Wat de vatbaarheid voor hoger beroep betreft gelden de algemene rechtsbeginselen.

Twijfel kan niet meer bestaan sedert de wet van 20 Mei 1949 bovenstaande interpretatie uitdrukkelijk bevestigd heeft.

Bij de lezing van art. 12 van het wetsbesluit van 28 December 1944, gewijzigd door het wetsbesluit van 6 September 1946, mocht men zich afvragen of de uitvoerende macht door het uitvaardigen van dat wetsbesluit niet buiten de grenzen was getreden, haar gesteld door de wetten van 7 September 1939 en 14 December 1944, waarbij aan de Koning buitengewone machten werden toegekend, en namelijk, of zij zich de mogelijkheid mocht voorbehouden om bij Besluit van de Regent zekere maatregelen nader te bepalen, die in principe nauwkeurig dienen bepaald te worden door de wetgevende macht, terwijl deze laatste haar slechts de bevoegdheid had toegekend « wetskrachtige beschikkingen » te treffen bij « in ministerraad overwogen besluit ».

Bij de lezing van het art. 9 van het Besluit van de regent van 16 Januari 1945, gewijzigd door diens besluit van 7 September 1946, mocht men zich daarenboven afvragen, of het Hoofd van de uitvoerende macht in die bepalingen én de tekst én de geest van het wetsbesluit van 6 September 1946 geëerbiedigd had en of die bepalingen dus als wettelijk en grondwettelijk moesten aangezien worden.

Sedert de uitvaardiging van de wet van 20 Mei 1949, waarbij het stelsel der maatschappelijke zekerheid werd uitgebreid tot sommige door de openbare besturen te werk gestelde arbeiders, valt de beantwoording van de hierboven gestelde vragen buiten de macht van de rechter.

Uit het doel, de tekst en de geschiedenis van de totstandkoming van laatstaangehaalde wet blijkt inderdaad, dat de wetgevende macht bij een bepaling met interpretatieve strekking de bepalingen betreffende de verhogingen der bijdragen en de verwijlinteressen, vastgesteld door art. 9 van het besluit van de regent van 16 Januari 1945, gewijzigd door diens besluit van 7 September 1946, tot de hare heeft gemaakt zowel voor het verleden als voor de toekomst.

De gerechtelijke intresten kunnen nooit gevorderd worden samen met de verwijlinteressen over een zelfde tijdsverloop, daar beide strekken tot vergoeding van een en dezelfde schade.

Algemeen Bouwbedrijf t/ R. M. Z.

Gezien de voorafgaande rechtspleging en namelijk in regelmatige vorm voorgelegd :

1) het vonnis a quo, de 12 Januari 1949 op tegenspraak tussen partijen gewezen door de Vrederechterbank van het tweede kanton Brussel, aan beroepster op 10 Februari 1949 door exploit van deurwaarder Van de Putte te Turnhout betekend;

2) de akte van hoger beroep d.d. 25 Februari 1949, bij exploit van deurwaarder Keyaerts te Brussel aan beroepene betekend;

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig in de vorm en tijdig is ingesteld; dat zijn ontvankelijkheid overigens niet wordt betwist;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis strekte tot de betaling door beroepster van een som van 796.665 frank, vermeerderd met de verwijlinteressen tegen 5 t.h.'s jaars vanaf de 31 December 1947 tot de dag der betaling, alsmede met de gerechtelijke interesten en de kosten;

Overwegende dat volgens de bij de dagvaarding

gevoegde rekening de som van 796.665 frank samengesteld is uit de achterstallige bijdragen, die beroepster aan beroepene zou verschuldigd zijn, vermeerderd met de verhogingen en verwijlinteressen, voorzien door artikel 9 van het Besluit van de Regent van 16 Januari 1945, gewijzigd door het besluit van de Regent van 16 Januari 1945, op zijn beurt gewijzigd door het besluit van de Regent van 7 September 1946;

Wat de bevoegdheid van de Vrederechter ratione summae betreft :

Overwegende dat het geschil de interpretatie betreft van de volgende bewoordingen van artikel 12 van het Wetsbesluit van 28 December 1944, gewijzigd door artikel 2 van het Wetsbesluit van 6 September 1946 : « De Vrederechter doet uitspraak in eerste aanleg welke ook de waarde zij van het geding »;

Dat volgens beroepene die bewoordingen een algemene bevoegdheid aan de Vrederechter toekennen, hoe belangrijk het bedrag van de eis ook zij, dat volgens beroepster die bewoordingen het hoger beroep tegen de vonnissen van de Vrederechter toelaten, hoe gering het bedrag van de eis ook zij;

Overwegende dat, om de juiste bedoeling van de wetgever te achterhalen rekening dient gehouden te worden met al de bepalingen van het artikel, in hun geheel genomen; dat het artikel ten doel schijnt te hebben de eenheid van jurisdictie te verwezenlijken voor de geschillen tussen de Rijkdienst van Maatschappelijke Zekerheid en de aan de wettelijke regelen onderworpen werkgevers; dat het daarom schijnt te zijn, dat het artikel aan de burgerlijke jurisdictie bevoegdheid verleent zelfs tegenover de werkgevershandelaars, dat rekening houdende met die algemene bedoeling, het logisch is aan te nemen, dat de wetgever, zoals beroepene aanvoert, een algemene bevoegdheid aan de Vrederechter heeft willen toekennen voor al de geschillen tussen de « Rijkdienst voor Maatschappelijke Zekerheid » en de betrokken werkgevers, welke het bedrag van de eis ook moge zijn;

Overwegende dat men integendeel de reden niet ziet, waarom de wetgever van de algemene beginselen van het recht, betreffende het bedrag van de laatste aanleg zou afgeweken zijn;

Overwegende dat er bovendien thans geen twijfel meer kan bestaan nopens de juiste interpretatie van artikel 2 van het Wetsbesluit van 6.9.1946, gezien de wet van 20 Mei 1949 de thans door beroepene verdedigde interpretatie uitdrukkelijk bevestigd heeft;

Overwegende dat de eerste rechter bijgevolg ter zake bevoegd was;

Ten gronde :

Overwegende dat beroepster aanvoert dat de Regent, handelend met de mede-ondertekening van de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, uit eigen macht een nieuwe wetgeving betreffende de materie gemaakt heeft, dat hij zodoende de Grondwet heeft geschonden en dat een met de Grondwet of met de wet niet overeenstemmend Besluit van de Regent door de Rechtbank niet mag toegepast worden;

Overwegende dat het bedrag en de toepassingsvoorwaarden van de door beroepene geëiste verhogingen van bijdragen en verwijlinteressen door artikel 9 van het Besluit van de Regent van 16 Januari 1945, gewijzigd door het besluit van de Regent van 7.9.1946, vastgesteld zijn;

Overwegende dat het besluit van de Regent van 7 September 1946 in uitvoering van het Wetsbesluit van 6.9.46 genomen werd, dat dit Wetsbesluit uitdrukkelijk voorziet dat het bedrag en de toepassingsvoorwaarden van de verhogingen en verwijlinteressen bij Koninklijk Besluit zullen vastgesteld worden;

Overwegende, dat men zich bij de lezing van artikel 12 van het Wetsbesluit van 28 December 1944, gewijzigd door het Wetsbesluit van 6 September 1946 mocht afvragen of de uitvoerende macht, toen zij dit Wetsbesluit uitvaardigde, de grenzen niet te buiten was gegaan, haar gesteld door de Wetten van 7 September 1939 en 14 December 1944, die aan de Koning buitengewone machten toekenden en namelijk of zij zich de mogelijkheid mocht voorbehouden bij besluit van de Regent zekere maatregelen nader te bepalen, die in principe, nauwkeurig dienen te worden bepaald door de wetgevende macht, terwijl deze laatste haar slechts de bevoegdheid toegekend had «wetskrachtige beschikkingen» te treffen «bij in ministerraad overwogen besluit»;

Overwegende dat men zich bij de lezing van artikel 9 van het Besluit van de Regent van 16 Januari 1945, gewijzigd door het besluit van de Regent van 7 September 1946, daarenboven mocht afvragen of het Hoofd van de Uitvoerende Macht in die bepalingen én de tekst én de geest van het Wetsbesluit van 6 September 1946, geëerbiedigd had en of die bepalingen dus als wettelijk en grondwettelijk moesten aangezien worden;

Overwegende echter, dat sinds de uitvaardiging van de Wet van 20 Mei 1949, waarbij de toepassing van het stelsel der Maatschappelijke Zekerheid wordt uitgebreid tot sommige door de openbare besturen te werk gestelde arbeiders, de oplossing der hierboven gestelde vraagstukken buiten de bevoegdheid van de Rechtbank valt;

Overwegende inderdaad, dat deze wet van 20 Mei 1949 onder meer ten doel had te bevestigen dat zekere personen, die door een statuut van administratief recht met openbare besturen waren verbonden, op gelijke voet dienden te worden gesteld, en dit met terugwerkende kracht op 1 Januari 1945, met de door een dienstcontract gebonden arbeiders, wat de toepassing aangaat van het stelsel, dat werd ingevoerd door het Wetsbesluit van 28 Dec. 1944 (zie art. 1 par. 1 en 2 van die wet en Parlementaire bescheiden, verslag nummer 427, Kamer der Volksvertegenwoordigers, namens de Commissie voor Binnenlandse zaken uitgebracht door de Heer Bracops);

Overwegende dat art. 1 par. 4 van die wet namelijk verklaart: «De bepalingen van artikel 12 van voornoemde besluit-wet van 28 December 1944 sedert October 1946 toepasselijk op de werkgevers en de arbeiders bedoeld bij artikel 2 van die besluit-wet, en namelijk de bepalingen betreffende de verhogingen der bijdragen en verwijlsinteressen, vastgesteld bij artikel 9 van het Besluit van de Regent van 16 Januari 1945, ... zijn, met uitzondering van de strafbepalingen van toepassing op de bij par. 1 bedoelde openbare besturen»;

Overwegende dat bij de totstandkoming van die wet aangaande die bepaling verklaard werd (loc. cit.) «Bij die gelegenheid wordt herinnerd aan de beschikkingen betreffende de verhoging van de bijdragen en de bevoegdheid van de Vrederechter, die thans op al de onder toepassing van die regeling vallende werkgevers worden toegepast, doch niet op eenvormige wijze worden verklaard. Het is derhalve om eenheid in de rechtspraak te bereiken, die onontbeerlijk is voor de goede werking van het stelsel der maatschappelijke zekerheid, dat de tekst van die paragraaf bovendien een algemeen verklarende betekenis heeft»;

Overwegende dat het doel van de wet van 20 Mei 1949, haar tekst en de geschiedenis harer totstandkoming er dus duidelijk op wijzen dat de Wetgevende Macht — die op 7 September 1939 en 14 December 1944 aan de Uitvoerende macht de bijzondere machten

toekenden, waarop het nieuwe stelsel van de maatschappelijke zekerheid steunt, — bij een beschikking met verklarende strekking zich de bepalingen betreffende de verhogingen der bijdragen en de verwijlsinteressen, vastgesteld door artikel 9 van het Besluit van de Regent van 16 Januari 1945, gewijzigd door het besluit van de Regent van 7 September 1946, toegeëigend heeft, zowel voor het verleden als voor de toekomst;

Overwegende dat de Rechtbank die bepalingen dus moet toepassen zonder hun overeenstemming na te gaan met andere vroeger bestaande wetten en met de Grondwet;

Overwegende, dat in strijd met wat beroepster ten onrechte opwerpt, artikel 1 van de wet van 20 Mei 1949 de toepassing en de vroegere toepasselijkheid beoogt van artikel 9 van het besluit van 16 Januari 1945, niet in zijn eerste vorm, maar wel zoals het gewijzigd werd door het besluit van de Regent van 7 September 1946; dat uit zijn tekst inderdaad voortvloeit dat het de bepalingen beoogt «sedert 1 October 1946 toepasselijk»; dat die datum die is van het in werking treden én van het Wetsbesluit van 6 September 1946, dat het Wetsbesluit van 28 December 1944 wijzigd, én van het besluit van de Regent van 7 September 1946, dat artikel 9 van het besluit van 16 Januari 1945 wijzigd; dat er trouwens in het ontlede artikel niet alleen van de verhogingen der bijdragen sprake is, maar ook van de verwijlsinteressen, die door artikel 9 van het besluit van 16 Januari 1945 slechts voorzien worden na de wijziging van 7 September 1946;

Overwegende dat uit het nazien van het bij de dagvaarding gevoegde uittreksel van de op 31 December 1947 afgesloten rekening voortvloeit, dat beroepene de verhogingen van 20 % vergt op de bijdragen van het tweede kwartaal van 1946, d.w.z. op 541.956 frank, alsmede de verwijlsrente van 5 % op die bijdragen en op de verhogingen van die bijdrage;

Overwegende dat eerst vanaf 1 October 1946 het stelsel der verhogingen van 20 % en verwijlsrente van 5 % in werking is getreden; dat die verhogingen dus eerst verschuldigd kunnen zijn over de bijdragen van het derde kwartaal van 1946, waarvoor de verhoging van 20 % de 15e December 1946 vervalft, terwijl de vervalldag voor het tweede kwartaal op 15 September 1946 viel;

Dat het door beroepene gevorderde saldo dus dient verminderd te worden met 1°) die verhoging van 20 % op de bijdrage van 541.956 frank, zijnde 108.391 frank; 2°) de verwijlsinteressen van 5 % op die bijdrage vanaf 16 December 1946 tot 15 Maart 1947, datum der betaling van de bijdrage, zijnde 6.774 fr.; 3°) de verwijlsinteressen ad 5 % op de verhoging van 20 % van die bijdrage vanaf 15 December 1946 tot 31 December 1947, datum der afsluiting van de rekening, zijnde 5.645 frank; dat het saldo, aldus verminderd met 120.810 frank, 675.853 frank bedraagt;

Overwegende dat de verwijlsrente van 5 %, voorzien bij artikel 9 par. 1 al. 2 van het Besluit van 7 September 1946, verschuldigd is tot op de dag der betaling, maar slechts over het bedrag der achterstallige bijdragen en verhogingen van bijdragen en niet over de vroeger vervallen verwijlsinteressen; dat de som, waarop die verwijlsinteressen vanaf 31 December 1947 dienen te worden toegekend, dus de hoofdsom is van 796.565 frank, in de inleidende dagvaarding gevorderd, verminderd zoals hiervoor gezegd met 108.391 frank, bedrag der verhoging over de bijdrage voor het tweede kwartaal 1946 en met 54.244 frank, bedrag der geëiste verwijlsinteressen van 5 %,

in het uittreksel van rekening vermeld, en waarvan trouwens, zoals hiervoor ook werd opgemerkt 6.774 + 5.645 niet verschuldigd zijn; dat die aldus berekende som 634.030 frank beloopt;

Overwegende daarenboven, dat de gerechtelijke interessen nooit samen met de verwijsinteressen mogen gevorderd worden over een zelfde tijdsverloop (De Page III, n°s 100 en 132), daar zij beide tot vergoeding strekken van één en dezelfde schade;

Wat het verzoek om betaling in termijnen betreft :

Overwegende dat beroepster ter staving van dat verzoek, in ondergeschikte orde gedaan, laat gelden dat de kostprijs van bakstenen bijna uitsluitend samengesteld is uit lonen, dat zij lang door de officiële prijsregeling verplicht werd de stenen te verkopen beneden de kostprijs, die hoe langer hoe hoger steeg ingevolge de verhogingen der lonen, der sociale lasten, van de prijs van de brandstof en van de drijfkracht, en dat zij zo verliezen geleden heeft, die haar praktisch dwongen haar betalingen aan beroepene te schorsen;

Overwegende dat, rekening gehouden met de moeilijke omstandigheden die beroepster doorgemaakt heeft en waarvan de werkelijkheid door beroepene niet wordt betwist, de door de eerste rechter toegestane termijnen in de hierna bepaalde mate moeten gewijzigd worden;

Om deze beweegredenen, en die van de eerste Rechter, welke daarmede niet in strijd zijn;

De Rechtbank,

Beslissende op tegenspraak en in hoger beroep; alle verdere, andere of strijdige besluiten als niet gegrond van de hand wijzende;

Aanvaardt het beroep, bekrachtigt het vonnis a quo in zover de eerste rechter zich bevoegd heeft verklaard ratione loci; (men moet lezen ratione summae);

Wijzigend voor het overige, veroordeelt beroepster aan beroepene te betalen :

1°) de som van 675.855 frank;

2°) de verwijsrente ad 5 % over de som van 634.030 frank vanaf 31 December 1947 tot op de dag der werkelijke betaling;

Laat aan beroepster toe zich te bevrijden door maandelijkse afkortingen van 50.000 frank, waarvan de eerste termijn zal vervallen op 1 Juli 1950.

NOOT. Over de bevoegdheid van de Vrederechter, resp. de wettelijkheid van de verhogingen zie in dezelfde zin : Vrederecht Brussel (2de Kanton) 7 Januari 1949 met noot van Horion & Goossens, Journal des Tribunaux, 1950, 243; Rechtbank Brussel, 12de k., 7 Februari 1950, R. W. 1949-1950, 1546, met noot van Paul Pollet.

Over de wettelijkheid van art. 2 der Besluit-Wet van 6 September 1946, die de onbeperkte bevoegdheid van de Vrederechter bepaalt, zie in tegenovergestelde zin: Rechtbank Gent, 20 Januari 1950, R. W. 1949-1950, 982; met noot van Paul Pollet, en 19 Mei 1950 in dit nummer.

VREDEGERECHT TE BRUGGE

2e kanton — 23 Januari 1950.

Rechter : M. van Rollegheem.

Advocaten : Mrs. Sap en d'Hondt.

Faillissement. — Rechtspositie van de curator. — Vertegenwoordiging van de gefailleerde in rechten.

De curator beheert het vermogen van de gefailleerde; hij is een bezoldigd lasthebber, die én de gefailleerde én de gezamenlijke schuldeisers vertegenwoordigt. Hij moet de failliete boedel als een goed huisvader beheren en de belangen zowel van de gezamenlijke schuldeisers als van de gefailleerde behartigen. Hij vertegenwoordigt de gefailleerde in rechten, behalve in geschillen, die gaan over hoogst persoonlijke rechten van de gefailleerde.

Uit de buitengewone huishuurwet voortvloeiende rechten zijn van vermogensrechtelijke, niet van familierechtelijke aard. Een vordering omtrent dergelijke rechten, die ten goede kan komen van de gefailleerde en van de gezamenlijke schuldeisers, kan door de curator worden ingesteld.

Onder «huurder» in artikel 11 van de buitengewone huishuurwet is mede begrepen de vertegenwoordiger van een onbekwaam huurder.

Mr Vandervennet q.q. t/ Traen.

Overwegende dat Traen op 11 Juli 1947 aan De Wilde in huur heeft gegeven het handelshuis, gelegen te Brugge, Noordzandstraat 19;

Overwegende dat de huurder, bij vonnis van de Koophandelsrechtbank dd. 13 Augustus 1949 in staat van faillissement werd verklaard;

Overwegende dat de curator in hoofddorde terugbetaling vordert van de som van 29.000 frank en in ondergeschikte orde besluit tot een deskundig onderzoek;

Overwegende dat eiser beweert dat de overeengekomen huurprijs door partijen herzien werd; dat de gefailleerde van 1 September 1947 tot 31 October 1949 de som van 116.000 frank betaalde; dat het litigieuze pand op 1 Augustus 1939 een huurwaarde van ten hoogste 14.500 frank had;

Overwegende dat gedaagde besluit dat over de periode 1 September 1947 — 30 Augustus 1949 de som van 113.500 frank werd betaald;

Overwegende dat de door eiser overgelegde facturen deze bewering staven; dat volledigheidshalve dient te worden opgemerkt dat de factuur over de maanden December 1947, Januari en Februari 1948 ontbreekt, dat eiser dit aanvaardt;

Overwegende dat gedaagde vervolgens betwist dat de curator bevoegd is om de thans aanhangige vordering in te stellen;

Overwegende dat de curator het vermogen van de gefailleerde beheert; dat hij een bezoldigde lasthebber is die én de gefailleerde én de massa van de schuldeisers vertegenwoordigt (de Perre: Manuel du curateur de laillite, éd. 1929, nrs 20-21; R. P. Dr. B., V^o, Faillite et banqueroute, n. 1572; Frédericq: Droit commercial, éd. 1934, nr 1246), dat hij de failliete boedel als een «goed huisvader» moet beheren en wel namelijk de belangen van de massa en van de gefailleerde moet vrijwaren;

Overwegende dat het ook de curator is, die de gefailleerde in rechte vertegenwoordigt behalve daar waar het gaat om rechten gehecht aan de persoon van de gefailleerde of die een uitsluitend zedelijk

karakter vertonen (de Perre; op. éd. nr 217, 218, 219; R. P. Dr. B., V°, Faillite et banqueroute, nr 459; W. H. : artikel 452, al. 1; Frédéricq, op. éd., nr 1.262);

Overwegende dat de rechten, voortspuitende uit de huishuurwet, een vermogensrechtelijk en geenszins een familierechtelijk karakter bezitten, dat de curator ongetwijfeld gerechtigd is deze actie in de stellen, die ten goede kan komen van de gefailleerde en de massa van de schuldeisers;

Overwegende dat de term « huurder » in artikel 11 der samengeordende huishuurwet op logische wijze dient te worden uitgelegd en geïnterpreteerd als zijnde de huurder of hij die een onbekwame huurder (faillissement, sequestratie, burgerlijke bekwaamheden) vertegenwoordigt;

Overwegende dat artikel 116 van het B. W. uitsluit de rechten en vorderingen, uitsluitend gehecht aan de persoon; dat daardoor dienen te worden verstaan : a) de rechtsvorderingen die het vermogen niet betreffen : d.w.z. al die, welke betrekking hebben op de staat der personen, als b.v. de rechtsvordering tot echtscheiding, tot scheiding van tafel en bed, tot nietigheid van het huwelijk, tot ontkenning van vaderschap, tot erkenning van een buitenechtelijk kind, tot betwisting van staat, enz.;

b) rechtsvorderingen, die wel het vermogen betreffen, te weten, die, welke onaantastbare goederen tot voorwerp hebben (b.v. levensonderhoud), vermits die goederen zich wel in het vermogen van de schuldenaar bevinden, maar niet in het pand der schuldeisers, en de rechtsvorderingen, waarvan de uitoefening de waardering van een zedelijk belang veronderstelt (b.v. de actie tot herroeping ener schenking wegens ondankbaarheid, de actie tot vergoeding wegens belediging) (R. P. Dr. B., V°, Obligations, nr 915; De Page : deel III, nrs 188 en 189);

Overwegende dat de thans aanhangige vordering tot geen van voornoemde gevallen behoort; dat noch de personele staat, noch onaantastbare goederen, noch een zedelijk belang op het spel staan (Contra : Kortrijk, dd. 17 October 1936 in Jur. Comm. des Flandres, 1938, blz. 76, door gedaagde geciteerd);

Overwegende dat het zonder belang is te weten, of de massa der schuldeisers bij die actie geen belang heeft, vermits de curator ook de gefailleerde vertegenwoordigt;

Overwegende dat de huishuurwet de openbare orde aanbelangt (artikel 448 van het Wetboek van Koophandel);

Overwegende dat de eis dus ontvankelijk is;

Overwegende dat ten gronde een deskundig onderzoek noodzakelijk blijft; (het overige zonder belang).

POLITIERECHTER TE EKKLO

Rechter : Mr Lagae.

19 Januari 1949.

Advocaten : Mrs Debra, G. en V. Sabbe.

1. Verkeer. — Overstekende fietser als onvoorzienbare hindernis. — Algemeen waarschuwingsteken voor gevaar.

2. Bewijsrecht. — Vaste datum van kwitanties tegenover derden?

3. Schade. — Bewijs daarvan door niet tegensprekelijke vaststelling.

1. De wielrijder, die zich van een rechts gelegen naar een links gelegen fietspad op de rijweg waagt, terwijl een autobestuurder, die op het punt is hem

voorbij te rijden nog slechts zeven meter verwijderd is, zonder teken te hebben gegeven, noch zich vergewist te hebben of de weg vrij was, snijdt de doorgang af voor de autobestuurder, die zijn weg vervolgt en is voor deze een volkomen onvoorziene en onvoorzienbare hindernis.

Het onbepaald waarschuwingsteken voor gevaar (uitroepingsteken) neemt die onvoorzienbare aard van die hindernis niet weg (Verkeersreglement, artikelen 42, 57/2 en 131, 2, 6°).

2. Op grond van het algemeen gebruik kwitanties nooit te registreren, overeenkomstig een bepaling van het oude recht, neemt de rechtsleer aan, dat kwitanties niet onder toepassing vallen van art. 1328 B. W.

3. Het bedrag der autoschade kan ook zonder tegensprekelijke vaststelling bewezen worden o.a. wanneer aan de aansprakelijke partij bij herhaling geschreven is o.m. om haar het schadebedrag ter kennis te brengen en de gelegenheid te geven om de schade na te gaan, zonder dat die partij daarop heeft gereageerd.

O. M. en Mercator, b.p. t/ Aspeslagh en Hoens.

A. — Op strafgebied.

Overwegende dat op 26 Juli 1948 verdachte Aspeslagh, die per auto van Baasrode naar Brugge reed, te Maldegem (Donk) tegen een boom terechtkwamen ten gevolge van een ontwijkingsmanoeuvre, die hij had moeten uitvoeren om wielrijder Hoens, tweede verdachte, niet aan te rijden, die het rechts der baan gelegen en aldaar eindigende fietspad had verlaten en de grote weg had overgestoken om het fietspad te bereiken, dat links van de weg opnieuw begint;

Overwegende dat uit de getuigenissen van Schellekens en Van den Broele blijkt, dat de wielrijder zich op de grote weg waagde, toen het autovoertuig van Aspeslagh nog slechts op een afstand van ongeveer zeven meter verwijderd was, en dit zonder enig teken te hebben gegeven en zonder zich te hebben vergewist of de weg vrij was, aldus de doorgang afsnijdend voor de autobestuurder, die zijn weg vervolgte;

Overwegende dat verdachte Hoens deze feitelijke omstandigheden niet betwist, zich vergenoegend met aan te voeren dat hij alvorens de weg over te steken het autovoertuig op een afstand van circa 100 meter had bemerkt en overtuigd was tijd genoeg te hebben om over te steken;

Overwegende dat de verdachte Hoens, die zich aldus onverwachts en in overtreding met het verkeersreglement over de grote weg waagde, voor de verdachte Aspeslagh een volkomen onvoorziene en onvoorzienbare hindernis uitmaakte;

Overwegende dat de aanwezigheid van het waarschuwingsteken voor gevaar, voorzien bij art. 131, 2.6 van het algemeen reglement op het verkeer de onvoorzienbare aard der hindernis niet wegneemt, daar het niet aanduidt welk bepaald gevaar voorhanden is en het derhalve slechts tot grotere voorzichtigheid in algemene zin aanmaant; dat het niet bewezen is dat verdachte Aspeslagh zich naar deze aanmaning niet zou gedragen hebben, en integendeel uit de getuigenissen blijkt dat hij met een matige snelheid reed en op zeer korte afstand heeft kunnen stilhouden;

Overwegende dat derhalve geen enkele fout en geen enkele overtreding ten laste van verdachte Aspeslagh bewezen is;

Overwegende dat integendeel vaststaat dat, bevens de overtreding van art. 57.2, tweede verdachte Hoens art. 96, 1 van het verkeersreglement heeft

overtreden doordat hij de wijziging van zijn richting door geen enkel teken aan de andere weggebruikers heeft ter kennis gebracht;

Om deze redenen :

De Rechtbank, tegensprekelijk rechtdoende;
Verleent aan de eerste verdachte Aspeslagh ontslag van vervolging zonder kosten.

Verwijst de tweede verdachte Hoens in een geldboete van 15 frank.

B.

En wijzende op de besluiten der burgerlijke partij.
Overwegende dat de vordering van de burgerlijke partij ontvankelijk is, daar krachtens art. 22 der wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen de verzekeraar die de schade betaald heeft, van rechtswege gesubrogeerd is in al de rechten van de verzekerde tegen derden ter zake van die schade;

Overwegende dat partij Hoens aanvoert dat te haren opzichte het bewijs niet is geleverd, dat de verzekeringsmaatschappij, burgerlijke partij de schade van Aspeslaghs' autovertoeg heeft betaald, daar de kwitantie bij gebrek aan registratie geen vaste datum heeft tegen derden (art. 1328 B. W.);

Overwegende echter dat kwitanties schier nooit worden geregistreerd en dat dit algemeen gebruik, alsmede een bepaling van het oude recht de rechtsleer heeft bewogen aan te nemen, dat kwitanties niet onder toepassing vallen van artikel 1328 B.W.;

Overwegende dat het trouwens geen de minste twijfel lijdt, dat de heer Aspeslagh werkelijk door de burgerlijke partij werd vergoed, en dat partij Hoens niet het minste belang heeft de niet-ontvankelijkheid op deze grond in te roepen tenzij om de burgerlijke partij nodeloos last aan te doen of om de zaak op de lange baan te schuiven;

Overwegende ten gronde, dat door Hoens het bedrag der schade wordt betwist, onder voorwendsel dat ze niet tegensprekelijk werd vastgesteld;

Dat hij echter op 29 Juli 1948, d.i. reeds twee dagen na het ongeval, een schrijven ontving van de burgerlijke partij, waarbij deze vroeg of en welke schade zijn fiets insgelijks had opgelopen; dat hij op 19 Oogst 1948 werd verwittigd, dat de door Aspeslagh opgelopen schade 3.719,50 frank bedroeg en dat de auto in de garage Stoop, te Oostende, te zijner beschikking stond voor controle dezer schade; dat hij herhaaldelijk (bij brieven der burgerlijke partij d.d. 2 September 1948, 15 September 1948, 1 October 1948 en 13 October 1948) aangemaand werd bedoeld bedrag van 3.719,50 frank terug te betalen; dat hij echter nooit enig antwoord op deze brieven heeft gegeven, de schade nooit is komen vaststellen en het bedrag ervan evenmin ooit heeft betwist; dat zijn betwisting, voor het eerst ter zitting van 1 December 1948 voorgedragen, op zijn minst te laat is geschied en niet meer in aanmerking kan genomen worden;

Overwegende dat het gevorderde bedrag van 3.719,50 frank ons zeer billijk en redelijk voorkomt;

Om deze redenen :

Veroordeelt partij Hoens om aan de burgerlijke partij, handelende in hoedanigheid van wettelijk gesubrogeerde van Aspeslagh Louis, als schadevergoeding te betalen de som van 3.719,50 frank, met de rechterlijke interesten en de kosten der aanstelling.

BIBLIOGRAPHIE

HENRI CAPITANT. — *Les grands Arrêts de la jurisprudence civile.* — Supplément au Cours élémentaires de droit civil français d'Ambroise Colin et H. Capitant - 3e édition par Léon Julliot de la Morandière. — Paris, Librairie Dalloz, 1950, 727 p.

De naam en het werk van wijlen Henri Capitant (1865-1937) zijn bij alle juristen in België gunstig bekend. Publicaties zoals o.a. : *Introduction à l'étude du droit civil*, *Cours élémentaire de droit civil français* in drie delen, *De la cause des Obligations*, *Vocabulaire juridique*, *Les grands arrêts de la jurisprudence civile*, bewijzen welk groot jurist en voortreffelijk leraar Capitant is geweest.

Julliot de la Morandière, die met Capitant samenwerkte en de nieuwe edities van de *Cours élémentaire de droit civil* bezorgt, heeft thans ook de nieuwe druk van deze verzameling arresten van de Cour de Cassation gereed gemaakt. Aan de opzet van dit waardevolle studieboek heeft de Parijse hoogleraar niets willen veranderen; zijn bijdrage heeft er in bestaan eensdeels de opmerkingen onder de meer dan 200 arresten aan te vullen door verwijzingen naar de sinds 1933 (de eerste uitgave verscheen in dat jaar) gepubliceerde rechtspraak en literatuur en anderdeels een dertigtal nieuwe arresten op te nemen, die evenals de andere beknopt en overzichtelijk geannoteerd zijn.

Op de betekenis en het nut van een dergelijke verzameling arresten voor de studie zowel als voor de practijk moet hier niet meer de aandacht worden gevestigd. Een boek als het onderhavige, waardoor men niet alleen in staat gesteld wordt om onmiddellijk de mening van het hoogste gerechtshof over de belangrijkste problemen van het burgerlijk recht te kennen, doch ook wordt ingelicht over de stand van het vraagstuk in de vroegere rechtspraak en literatuur, is voor elk jurist een benijdenswaardig bezit.

Wij willen deze aankondiging niet besluiten zonder te herinneren aan Capitants meesterlijke inleiding. In de vijf bladzijden dezer Préface schetst hij naast de opzet van zijn werk, de betekenis van de studie der jurisprudentie voor het onderwijs en de practijk van het recht; zij vormen voor student en practizijn nog immer een zekere en blijvende leidraad. Is het niet juist : « si, pour être un vrai juriste, il est indispensable de bien connaître la jurisprudence, il ne faut pas non plus l'incliner devant elle comme devant la loi. Sans doute, nous considérons la jurisprudence comme une source du droit, mais elle ne le devient que quand elle a été couronnée par une longue suite de décisions et même quand elle est bien établie, elle est encore susceptible de revirements. Le juriste doit non seulement lire, mais critiquer, s'il juge que la décision est mal fondée ».

B.

H. MITTEIS : *Der Staat des hohen Mittelalters. Grundlagen einer vergleichenden Verfassungsgeschichte des Lehnzeitalters.* - 3e uitg., Weimar, Hermann Böhlau, 1948.

Het leenstelsel in het algemeen en de leenroerige maatschappij in zijn verschillende facetten is een dier onderwerpen, die de rechtshistoricus blijft bekoren en is dan ook een zijner voornaamste studie-objecten. Sinds de bevrijding verschenen de merkwaardige uiteenzettingen van F. L. Ganshof, J. Calmette, N. Didier, M. Szaniecki, J. F. Lemarignier e.a. Tussen deze be-

kleedt professor Heinrich Mitteis wel een zeer bijzondere plaats: hij is een der beste specialisten van het middeleeuwse leenstelsel in al zijn vormen en in de verschillende landen van West-Europa.

Professor H. Mitteis, thans ordinarius te München en voorzitter der Beierse Akademie der Wetenschappen, hoofdredacteur van het Zeitschrift der Savigny-Stiftung, is onbetwistbaar de voornaamste en vruchtbaarste Duitse rechtshistoricus. Het is dan ook niet te verwonderen dat Heinrich Mitteis de eerste Duitser is geweest die door de Parijse Société d'Histoire du Droit na de tweede wereldoorlog werd uitgenodigd om aldaar een schitterende voordracht te houden over de Duitse en de Franse feodaliteit.

Tussen zijn reeds grote productie is zijn *Staat des Hohen Mittelalters*, samen met zijn *Lehnrecht und Staatsgewalt*, zonder twijfel een zijner beste werken. Dit standaardwerk is trouwens klassiek geworden: het mocht op acht jaren — en welke jaren dan nog! — reeds drie drukken beleven.

Door aanwending van de comparatieve methode heeft de auteur een uiterst merkwaardig synthetisch beeld weten te schilderen, waaruit overduidelijk blijkt tot wat de rechtsgeschiedenis in staat is, wanneer zij harmonisch samenwerkt met de andere disciplines van de geschiedenis.

In chronologische volgorde uitgewerkt, met logische «Sachlichkeit» uitgebouwd en volledig bijgewerkt wat de bibliographie betreft, brengt dit boek ons het meest volledig overzicht van de leenroerigheid vanaf de volksverhuizingen af: de aanvang en het ontstaan van het leenwezen in het Franken- en het Saksenrijk. Het groeiproces van het leenwezen wordt dan overduidelijk — met welk een meesterschap van taal en uiteenzetting! — geschetst in het Rijk, in Italië, in Frankrijk en in Engeland, telkens ten tijde der Saksische koningen, vóór en tijdens de Investituurstrijd. De 12^e eeuw, de bloeiperiode, vormt een apart boek. Nadien treedt het verval in: in deze laatste periode wordt buiten de vier grote Westerse Staten, de leenroerigheid ook in de Oost-Europese en Scandinafse Staten, in Spanje en in de Kruisvaardersstaten zeer scherpzinnig ontleed.

Wie enig probleem der Europese leenroerigheid in zijn ontwikkeling van bijna achthonderd jaren wil bestuderen, moet, naast Ganshof's *Qu'est-ce que la féodalité?*, de *Staat des Hohen Mittelalters* ter hand nemen. Het is niet het werk van een enggeestig Duitser, maar van een werkelijk groot-Europeër: dit merkt men op elke bladzijde en het straalt uit het gehele boek. Voor hen, die nog mochten twifelen aan een gemeenschappelijk erfbezit van de West-Europese Staten, zal de lectuur van dit boek werkelijk overtuigend zijn: niet door holle woorden, maar door zijn positieve, zakelijke en historische overtuigende argumenten.

L. Th. Maes.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Wij ontvingen van het Verbond het hieronderstaand rondschrijven:

* * *

Geachte Confrater,

Wij hebben de eer U te herinneren dat de tweede algemene vergadering van het lopende jaar zal gehouden worden te Namen, in het Gerechtshof, op 28 October, te 14 u. 30 stipt.

* * *

De vergadering die plaats greep te Antwerpen, boekte heel veel succes; wij danken ten eerste al onze confraters en meer in het bijzonder degenen die niet aarzelden van uit de arrondissementen Luxemburg en Doornik te komen om deze vergadering bij te wonen.

* * *

De agenda betreffende de onontbeerlijke en dringende wijzigingen van de wet nopens de Raad van State werd door onze zorgen aan al onze confraters, senatoren en kamerleden, gezonden. Wij hebben hun gevraagd een wetsontwerp in te dienen en wij hopen dat onze confraters van Kamer en Senaat ten spoedigste het standpunt van het Verbond zullen doen zegenvieren en dat weldra al de advocaten in de mogelijkheid zullen worden gesteld de belangen te verdedigen van degenen wier zaak aanhangig is bij de Raad van State.

* * *

Wij berichten U dat het prachtig verslag over de specialisering, uitgebracht door Mr Roland, van de balie van Antwerpen, zal gevolgd worden door een critisch verslag, opgemaakt door drie van onze confraters behorende tot de balies van Luik, Namen en Verviers. Dit verslag, reeds gepubliceerd in de Nederlandse taal, zal het ook worden in de Franse taal.

Al de door de studie van dit prachtig document gesuggereerde opmerkingen dienen medegedeeld aan Mr Henri-Paul Brasseur, advocaat, Courtoisstraat 32, te Luik.

* * *

Wij verzoeken onze confraters, voornamelijk onze jonge confraters, die graag het Verbond willen behulpzaam zijn, ons dringend hun akkoord te laten geworden om aangeduid te worden als plaatselijke afgevaardigden bij hun balie voor een termijn van één jaar. Wij hebben hun medewerking nodig ten einde bijgestaan te worden in de op dit ogenblik zo moeilijke taak die het Verbond op zich genomen heeft.

* * *

Onze oproep tot samenwerking van al onze confraters begint begrepen te worden; te Antwerpen bracht één enkel van onze confraters ons de toetreding van 50 leden.

Op 5 October jl. heeft de Raad der Orde van de balie van Kortrijk beslist al de advocaten van de balie van Kortrijk in te schrijven in blok als lid van het Verbond der Belgische Advocaten, hetzij 56 advocaten ingeschreven op de Tabel en 23 stagedoende advocaten.

Al de leden van het Verbond zullen de Raad der Orde van Kortrijk ten eerste dankbaar zijn voor dit initiatief. Wij twifelen er niet aan dat dit voorbeeld weldra zal nagevolgd worden.

Met de inspanning van al degenen die op dit ogenblik lid zijn van het Verbond zullen wij weldra de eenstemmigheid verwezenlijken, aanvang der zegenpraal van al onze eisen.

* * *

Te Namen zullen wij eerst het verslag horen van Mr Janson over de ontworpen of te brengen wijzigingen aan het voorontwerp van wet over het monopolie van het pleidooi en van de raadpleging. Nadien zullen het neerleggen van het ontwerp van fiscale wetgeving en de ontwerpen van de regering ons toelaten voornoemde fiscale kwestie te behandelen.

Mr Feye zal een volledig verslag uitbrengen over het vraagstuk. Het is nutteloos U te herinneren aan

het belang van de agenda. Het bestaan van het beroep en zijn toekomst zijn in uw handen en nergens anders.

* * *

Wij maken er onze confraters attent op dat de eerste voorwaarde tot slagen in onze inspanning ligt in de persoonlijke actieve en bewuste bijdrage van ieder van onze confraters. De aanwezigheid op de vergaderingen van het Verbond is geen theoretische verplichting, het is een afdoende en noodzakelijke daad. Onze confraters dienen ons te helpen en wij verkiezen de redelijke en ernstige kritiek boven de onverschilligheid.

De huidige moeilijkheden zullen niet opgelost worden door mondelinge besluiten. Wij houden al onze confraters kamerleden en senatoren op de hoogte van onze werkzaamheden en onze programma's. Wij verzoeken U hun te tonen, evenals U dient te tonen aan degenen die werkzaam zijn in de verscheidene comité's dat U niet enkel de belangen van uw confraters, die ook de uwe zijn, begrijpt, maar ook dat U niet wenst aan de anderen alleen de zorg over te laten U te verdedigen.

Aanvaard, geachte confrater, de betuiging van onze confraternele gevoelens.

De Algemene Secretaris,
Emmanuel Thiebauld.

De Voorzitter,
Théo Collignon.

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE VAN GENT

Juristendag te Gent

Ter gelegenheid van de tentoonstelling «Zie Zeeland» te Gent gehouden, en van de Zeeuws-Oost-vlaamse cultuurdagen, werd door de Vlaamse Conferentie bij de Balie van Gent, een Juristendag ingericht.

Deze dag, die ook als bedoeling had contacten te leggen tussen de juristen van Zeeland en Oost-Vlaanderen, mag, van uit alle oogpunten, schitterend geslaagd heten.

In de Aula van de Rijksuniversiteit (opgericht onder Willem I) waren, benevens een aanzienlijke schare niet-juristen, een aanzienlijk aantal magistraten van het Hof van Beroep, magistraten van Gent en Middelburg, bijna de volledige balie van Middelburg, en vele Gentse advocaten bijeengekomen.

Onder het voorzitterschap van Bestendig Afgevaardigde d'Hanens werd de vergadering ingeleid door de voorzitter van de Conferentie, Mr Demeester. Deze wees op het belang van deze dag, en op de verwachtingen die er op gebouwd werden.

Hij stelde als spreker voor: Mr Georges Debra. Deze hield een rijk gedocumenteerde en sprankelende voordracht over het onderwerp «Naar Eenheid van Recht in Noord en Zuid».

Na er op gewezen te hebben dat geen stad beter voor dergelijke bijeenkomst kon in aanmerking komen dan Gent, waar lang na 1830 vooraanstaande juristen als een Metdepenningen en een Laurent hun spijt betuigden over de breuk tussen Noord en Zuid, verklaarde hij zijn voordracht te stellen in het teken van de Prof. Van Dievoethulde en de Prof. Meijers hulde, die beide dit jaar plaats hadden. Hij wees op hetgeen wij, inzake toenadering tussen Noord en Zuid, op gebied van het recht, aan deze beide voortrekkers te danken hadden, en hoeveel er nog mocht van verwacht worden.

Enkele publicaties van de laatste jaren niet te na gesproken, was er tot op heden, op gebied van streven naar unificatie van recht, en van rechtsvergelijking tussen beide landen ongeveer niets gedaan.

Als er twee landen zijn waar een minimum unificatie ook van het privaatrecht, een levensbehoefte aan het worden is, dan zijn het onze beide landen.

Of een zekere unificatie praktisch mogelijk is, kon alleen uitgemaakt worden door een grondige vergelijkende studie van ons beider recht en instellingen op het gebied van het burgerlijk recht. Deze grondige studie werd in 1943 geleverd door Prof. Van Dievoet in zijn meesterlijk werk: «Het Burgerlijk Recht in België en Nederland van 1800 tot 1940».

Het antwoord klonk in 1943, alhoewel zeer genuanceerd, bevestigend. In 1947 meende Prof. Van Dievoet dat de kansen op slagen, tengevolge van de gewijzigde omstandigheden, er heel wat op verbeterd waren.

In 1947 werd de «Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland» als private vereniging te Brussel opgericht; in 1948, van officiële zijde, een «Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie tot eenmaking van het recht».

Mr Debra gaf een overzicht van het programma, de werkwijze, en de geboekte resultaten van beide instellingen, en van de moeilijkheden waarmede zij te kampen hebben, en deed een warme oproep opdat alle juristen hetzij zij deel uitmaken van de balie, van de magistratuur, of van de Faculteit, elk op zijn gebied zou medewerken, om de vergelijking van het recht in beide landen, in de hand te werken, en de gunstige atmosfeer te helpen scheppen, die alleen een zekere unificatie kan mogelijk maken.

Zijn schitterende rede werd op zeer warme toejuichingen onthaald.

Dhr C. Lijnzaad, Directeur van de Stichting Zeeland, stelde daarna de tweede spreker, Mr A. J. van der Weel, advocaat en procureur, te Middelburg, en gedeputeerde van Zeeland, aan de vergadering voor. Deze handelde over «Rechtsvorming buiten de Wet».

Op zeer pittige wijze, aan de hand van tientallen voorbeelden uit de rechtspraktijk, met veel humor ontleed, toonde hij aan, hoe buiten de wet om, voorzienende in hare tekorten, en soms ook tegen de tekst van de wet in, door rechtspraak en rechtspraktijk rechtsinstellingen werden in het leven geroepen.

Hij deed inzien, hoe gelijkaardige behoeften in onze beide landen soms gelijke oplossingen vonden; hij wees er op, hoe de Nederlandse rechtsspraak alhoewel in het algemeen meer tekstverbonden dan de Belgische, af en toe soepeler bleek bij het zoeken naar oplossingen; hoe ten slotte in beide landen de rechter zich in de eerste plaats in dienst voelde van zijn volk en land, en met het levende rechtsbewustzijn had af te rekenen.

Na deze academische zitting, werd door de provincie een receptie gegeven in de salons van het provinciaal gebouw. Tot vrij laat in de avond werd verbroederd, kennis gemaakt, en vriendschap aangeknoopt. De Zeeuwse advocaten en magistraten, waren alle bij collegas en confrères te gast, en nu reeds staat het vast, dat het «verkeer» tussen de juristen van beide provincies in de komende maanden, heel wat intenser zal zijn, dan in de voorbije jaren het geval is geweest!

De Vlaamse Conferentie bij de Balie te Gent verheugt zich om al het goede dat er van mag verwacht worden.

VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Bezoek aan de Ford-fabrieken

Op Donderdag 19 October waren de leden der Vl. Conf. der Balie van Antwerpen uitgenodigd tot een bezoek aan de Fordfabrieken te Antwerpen.

Niettegenstaande dit bezoek op een weekdag moest

doorgaan, hadden talrijke confraters aan de uitnodiging gevolg gegeven. Een tiental auto's vertrokken in karavaan van het Gerechtshof naar Nr. 202 der dokken, waar de leden onzer Conferentie werden opgewacht door twee afgevaardigden van de publiciteitsstaf van de Ford Motor Company.

Onder de bevoegde leiding van deze twee heren, werd onmiddellijk een aanvang genomen met het bezoek van de werkplaatsen. Met de grootste belangstelling hebben de confraters aldaar de twee grote montagelijnen gevolgd, en kunnen vaststellen hoe 'op één enkele werkdag een zestigtal wagens volledig afgewerkt worden en de fabriek verlaten.

Bij het einde van ons bezoek vernamen wij met verwondering dat wij in deze werkplaatsen zonder de minste vermoenis vast te stellen ruim 7 km. hadden rondgewandeld.

De Heren begeleiders hadden dan ook met vriendelijk opzet het bezoek tussen de eerste en de tweede montagelijnen onderbroken om ons in de gezellige refter een smakelijk vieruurtje aan te bieden.

Tot slotte werden wij in de publiciteitsafdeling toegesproken door de heer Casteleyn welke de Heer algemeen Bestuurder Van Luppen verontschuldigde.

Na een dankwoord van het bestuur onzer Conferentie werd afscheid genomen. Al de deelnemers zullen aan dit bezoek de aangenaamste herinnering bewaren.

CONFERENCE DU JEUNE BARREAU D'ANVERS

Plechtige openingszitting

Op Zaterdag 21 October 1.1. had in de Assisenzaal van het Gerechtshof te Antwerpen de openingszitting plaats van de Conférence du Jeune Barreau, onder voorzitterschap van Mr André Vaes.

Tussen de talrijke aanwezigen bemerkte men de Heer Struye, Voorzitter van de Senaat, de Heer Heyse, Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Brussel; de Heer Anthonis, Voorzitter der Rechtbank van Antwerpen, de Heer Herman Sabbe, Procureur des Konings, en een groot aantal magistraten van het Hof en van de Rechtbank.

Benevens de Heer Stafhouder der balie van Antwerpen, Mr C. Van der Planken, merkte men de aanwezigheid op van de Stafhouder der balie van Parijs, Mr Toulouse; de deken van de Orde der Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden, Mr Nyssinck; de afgevaardigde van de Heer Stafhouder van Luxemburg en vele vertegenwoordigers der balies uit de andere steden.

Na de zitting geopend te hebben verklaard sprak de Voorzitter Mr Vaes een voortreffelijke rede uit, waarin hij in de eerste plaats de hoogwaardigheidsbekleders, magistraten en vreemde confraters bedankte voor hun aanwezigheid en waarin hij in uitstekende bewoordingen de lof sprak van het beroep van advocaat, met zijn volstreekte onafhankelijkheid, zijn strenge plichten en zijn edele traditie.

Hij verleende daarna het woord aan de feestredenaar Mr Paul Pollet, die als onderwerp van zijn rede gekozen had « Jean Racine ».

Een eigenaardig onderwerp voor een openingsrede aan de balie, een onderwerp dat afschrikt door zijn oneindige omvang; maar dat tevens op de scherpste wijze de nieuwsgierigheid van de aanwezigen geprikkeld had, daar iedereen zich afvroeg welk geheim

wapen de onschuldige titel der voordracht kon verborgen.

Mr Pollet, die een oprecht bewonderaar is van het literair classicisme der 17^e eeuw, sprak zijn rede uit in een verheven klassieke stijl en hij had de grootste zorg besteed aan zijn zinsbouw en aan de constructie zijner periodes.

De inleiding van zijn rede is een hoogstaande lofzang op de uitzonderlijke waarde der klassieke literatuur en een anatheem tegenover sommige moderne auteurs, zoals Cocteau en Anouilh, die zekere onderwerpen, waarvoor deze klassieke letterkunde belangstelling had getoond op minderwaardige wijze hebben behandeld.

Het gehoor was ten eerste geprikkeld. Zou de rede van Mr Pollet een betoog worden om de minderwaardigheid te bewijzen van de hedendaagse literatuur tegenover de onvergankelijke waarde van deze uit het klassieke tijdperk? Het ware een passionante poging geworden. Doch spoedig bleek het dat zulks niet de bedoeling was van de redenaar. Na op apodictische wijze de banvloek tegen de moderne schrijvers te hebben uitgesproken werd er op het parallel niet verder ingegaan en bepaalde de spreker zich tot de uiteenzetting van enkele episodes uit het leven van Racine en tot de samenvatting van enkele zijner stukken waarbij telkens de diepere zin van deze werken in het licht werd gesteld.

Wanneer misschien de zeer traditionele opvatting dezer rede aan de geprikkelde curiositeit van sommigen geen voldoening heeft kunnen geven, zijn daarentegen het groot aantal der toehoorders, die hoofdzakelijk gesteld zijn op het mooi gesproken woord en de schitterend geslepen zinswending, naar hartelust gediend geworden. Mr Pollet heeft inderdaad een uitzonderlijk mooie taal gesproken, helemaal in de toon van zijn onderwerp en volledig aansluitend bij het proza uit de tijd waarin Racine leefde.

Iedereen voelde daarbij op intense wijze aan welke diepe overtuiging Mr Pollet in zijn betoog legde en hoe zijn rede hem recht uit het hart kwam.

Hij oogstte dan ook bij het talrijk publiek een welverdiend succes en onbedaarlijke toejuichingen begroetten zijn rede.

Na de feestredenaar nam de Heer Stafhouder C. Van den Planken het woord om Mr Pollet geluk te wensen met zijn rede en de verdiensten ervan te onderlijnen.

Gebruik is dat de Stafhouder op de plechtige openingszitting de confraters herdenkt, die gedurende het verlopen rechterlijk jaar overleden zijn. De balie van Antwerpen had echter in het vorig jaar het zeldzaam geluk dat haar geen enkel confrater ontvallen is en na dit heuglijk feit te hebben vastgesteld bracht de Stafhouder een wel verdiende hulde aan de twee oud-Stafhouders der balie van Antwerpen, Mrs Van Santen en Leclef, die dit jaar hun vijftigjarig beroepsjubileum vieren.

Ten slotte richtte de Stafhouder zich tot de jongere confraters om hen aan te sporen het voorbeeld van deze glories der balie te volgen en dit gaf hem de gelegenheid om in hooggestemde bewoordingen de bijzondere waardigheid van het advocatenberoep te doen uitschijnen.

's Avonds had in de zalen van de Philotaxe het traditioneel banket plaats, tijdens hetwelk merkwaardige speeches werden uitgesproken en dat gevolgd werd door een revue, zoals steeds fijn en geestig.

MEDEDELINGEN

HET PARLEMENT EN DE NEDERLANDSE RECHTSTAAL

Het is een betreurenswaardig maar bekend feit, dat onze Vlaamse juristen hun moedertaal en hun vaktaal onvolledig beheersen. De rechtstreekse en onrechtstreekse oorzaken daarvan aanwijzen kan iedereen. Het is nog niet zo lang geleden, dat het rechts-onderwijs in het Nederlands en het gebruik van het Nederlands in gerechtszaken bij de wet werden geregeld. Indien deze oorzaken een verontschuldiging kunnen zijn voor het slechte Nederlands, dat door professoren, advocaten, magistraten, notarissen e.a. wordt gesproken en geschreven, is anderzijds de kennis en het gebruik van een goede Nederlandse rechtstaal niet alleen een gebiedende eis van zelfrespect maar ook en in de eerste plaats voorwaarde voor een wetenschappelijke en juiste beoefening van het recht. Hoe dikwijls gebeurt het niet, dat men uit in het Nederlands gestelde vonnissen letterlijk het tegenovergestelde kan lezen van wat door de rechter werkelijk werd bedoeld, en hoe vaak moet men bij opzoekingen in juridische werken de Nederlandse tekst in het Frans vertalen wil men hem juist kunnen verstaan. Hoe deze staat van zaken ten goede kan gekeerd worden is niet gemakkelijk te bepalen; wij moeten deze vraag hier overigens onbeantwoord laten.

Vandaag willen wij alleen door een voorbeeld aantonen, dat de parlementaire wetgever onvoldoende aandacht besteedt aan de Nederlandse rechtstaal en misschien onbekwaam blijkt te zijn om deze te begrijpen en toe te passen.

Wij lezen in het verslag van de Senaat over de vergadering van 10 October jl., gewijd o.a. aan de bespreking van het wetsontwerp over de buitengewone huishuurwet, het volgende:

«*De heer Ancot.* — Ik zou de aandacht van de Senaat willen vestigen op een andere moeilijkheid in de Nederlandse tekst. Het gaat om de vertaling van het woord «recours». Door mij werd het vertaald door het woord «verhaal». De vertaaldiensten van de Senaat hebben echter het woord «beroep» verkozen en in de tekst staat thans overal het woord «beroep». Ik vind, dat dit woord dubbelzinnig is want «beroep» betekent ook «appel» in het Frans. Wij dienen alle dubbelzinnigheid te vermijden.» (*Algemene instemming*)

«*De heer Voorzitter.* — Ik zie, dat de Senaat het met de opvatting van de heer Ancot eens is. Inderdaad het woord «verhaal» is niet dubbelzinnig; het woord «beroep» wel. Het woord «beroep» zal dus in de Nederlandse tekst vervangen worden door het woord «verhaal».

Het is niet nodig hiervoor een amendement in te dienen; het gaat om een zuiver materiële wijziging.» (Parlementaire Annalen, nr 20, blz. 470)

De wijze, waarop de juristen Ancot en Struye een *foutieve* rechtsterm in de wet hebben doen opnemen is op zijn minst lichtzinnig. Wij kunnen dit niet beter demonstreren, dan door hier de uiteenzetting te laten volgen, die Professor P. Bellefroid publiceerde in het Rechtskundig Weekblad van 16 Januari 1938 (R.W. 1937-1938, 715 en 716).

«Onder „verhaalsrecht” verstaat men de bevoegdheid van de schuldeiser om zich uit het vermogen van zijn schuldenaar met overheidshulp voldoening te verschaffen. Daartegenover staat de rechtsplicht, die

op den schuldenaar rust en in art. 7 der wet van 16 December 1851 geformuleerd is als volgt:

«Al wie persoonlijk verbonden is, is gehouden zijn verplichtingen na te komen onder verband van al zijn roerende en onroerende, tegenwoordige en toekomstige goederen», (Vgl. C. C. artikel 2092 en Ned. B.W., art. 1177).

Het verhaalsrecht ligt ten grondslag aan de vermogensexecutie, welke in ons recht de executie in den persoon van de schuldenaar vervangen heeft. Voor de uitoefening van het verhaal is nodig, dat het vorderingsrecht, waarvan de nakoming afgedwongen wordt, bij een vonnis of een authentieke akte is vastgesteld.

Naast het algemeen, tot de verbintenis behorend verhaalsrecht, staat het zakelijk verhaalsrecht van de pand- of hypotheekhouder en de verhuurder op de voor de schuld bepaaldelijk verbonden goederen, die zowel aan derden als aan de schuldenaar kunnen toebehoren.

Voorts spreekt men van verhaal, wanneer iemand een recht van vrijwaring tegen zijn waarborg kan doen gelden. Zo heeft de koper, wiens goed uitgewonnen wordt, zijn verhaal op de verkoper; de borg, die betaald heeft, zijn verhaal op de hoofdschuldenaar en de lastgever zijn verhaal op de lasthebber, die voor hem met een ander gehandeld heeft na de herroeping van de last.

In al de voormelde gevallen wordt het verhaal in het Frans recht «recours» genoemd. Bovendien kan «recours» duiden op de middelen, b.v. verzet of hoger beroep, waardoor men tegen een rechterlijke beslissing opkomt. *In deze betekenis mag echter «verhaal» niet worden gebruikt* (cursivering van ons, Red.).

De «voies de recours» heten in de Nederlandse wet rechtsmiddelen, in de literatuur ook wel middelen van voorziening tegen vonnissen en rechterlijke beschikkingen.

Een vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, kan niet-tengestaande de aanwending van enig rechtsmiddel, dus niettegenstaande elke voorziening, ten uitvoer worden gelegd. Doch men mag niet zeggen dat een vonnis uitvoerbaar is bij voorraad, niettegenstaande elk verhaal, aangezien het verhaal juist door middel van de tenuitvoerlegging uitgeoefend wordt. Ik zag dit over het hoofd in de tweede druk van mijn «Dictionnaire» maar herstelde de vergissing in de derde druk.

Onjuist zijn ook de uitdrukkingen: verhaal om genade — verzoek om gratie is de geijekte benaming — en verhaal tegen een besluit of beslissing van het bestuur. In dit geval kan men veelal van een beroep op de hogere overheid spreken. In het bestuursrecht hebben echter de meeste rechtsinstellingen hun eigen vakwoorden.

Tot daar Prof. Bellefroid. Wij kunnen ons na dit deskundig betoog van verdere commentaar onthouden!

TIJDSCHRIFTEN

Rechtskundig Tijdschrift voor België. — Nr. 8 jaargang 1950.

Rechtspraak inzake burgerlijke aansprakelijkheid. — Sociaal Recht en Bestuurlijk Recht. — Economische rechtspraak. — Romains Recht.

Nederlands Juristenblad. — Afl. 35 van 21 Oktober 1950.

Prof. Mr. M. H. Bregstein, De confiscatie van vijandelijk vermogen in het licht van het deviezenregiem. — Mr. J. M. Barents, Berooft de Nederlandse Staat individuele Duitsers? — Mr. P. Stoffels, Het Besluit «Vijandelijk Vermogen».